

ch. Dec 9.

1806-1902

A NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1902. szeptember 23-án

SZINÉR-VÁRALJÁN TARTOTT

GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA:

SZABÓ JÓZSEF

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ

SZATMÁR,

KALIK ÉS SZEREMY KÖNYVNYOMDÁJA

1902.

A NAGY-BÁNYAI EV. REF. EGYHÁZMEGYE

1902. szeptember 23-án

SZINÉR-VÁRALJÁN TARTOTT

GYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE.

KIADTA :

SZABÓ JÓZSEF

EGYHÁZMEGYEI FŐJEGYZŐ

SZATMÁR,

KALIK ÉS SZEREMY KÖNYVNYOMDÁJA

1902.

A nagybányai ev. ref. egyházmegye
1902. szept. hó 23-ik napján Szinér-Váralján tartott gyűlésén

Jelen voltak:

Bencsik István esperes és Dégenfeld Sándor gróf egyházmegyei gondnok elnöklete alatt:

Balogh István, Széll György, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Szabó József lelkészi, Böszörményi Zsigmond, Torday Imre, Szeőke Barna, Helmeczy József, Tóth Mór világi tanácsbírák.

Szabó József lelkészi, Torday Imre világi főjegyző.

Magoss Ferencz lelkészi aljegyző.

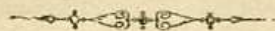
Dr. Harcsár Géza ügyész.

Balajthy Károly, Barkász Albert, Bartók Károly, Bottyán Pál, Ferenczy Imre, Hajdu Albert, Joó Kálmán, Kató Béla, Kiss Sándor, Kócsi Péter, Makai Elek, Nagy Károly, Nagy Lajos, Papoleczy Zoltán, Soltész Elemér, Soltész János, Szabó Károly, Szentgyörgyi Zsigmond, Tóth Dániel lelkészek.

Sinka Lajos, Hajdu Ambrus tanító testületi képviselők.

Neupauer János szinérváraljai, Dobi Ervin nagybányai, Medgyesi László szatmárhegyi, Tóth Mór patóházai, Fóris József tiszta-berki, Benedek Dániel misztótfalusi, Székely Mihály görbedi, Gulya Ferencz amaczi, Szeőke Sándor udvari-i, Boross Zoltán aranyos-medgyesi képviselők.

Fábián István, Imre Károly, Katona Zoltán, Melegh Adolf, Bagoly Albert tanítók és számos hallgatók.

61. Esperes elnök a következő buzgó imával emelte fel lelkünket az örökkévaló Istenhez:

I m a.

Még csak egy sóhajtas, egy bus nyögés Atyánk, jó Istennünk! azután a téli halál szemfedele nehezedik közös anyánk, a természet, áldott kebelére.

Virulás után hervadás, élet után halál jó, hogy el ne bizakodnánk, hogy megtanulnók, hogy e föld nem az egykori boldog paradicsom; hogy megtanulnánk előtted porba omolni, ki e föld, e nagy temető felett egyedül vagy, egyedül maradsz szent és örök Isten.

Mit adtál Uram nekünk, e föld árva gyermekeinek állandó örökségül? Óh e kérdésnél elborul lelkünk! Látjuk a lázas küzdelmet az élet harczában a létért, halljuk a be nem váltott remények panasz szavát; megdöbbennek azok a sirboltok, melyek közelebb legjobbjainkat zárták éh keblökbe.

Ne róvd fel bünül Atyánk, ha az élet hánykódó tengerén oly sok hajótörést szenvedett lelkünk a magasba száll fel hozzád imádkozva: Atyánk! tarts meg minket, mert elveszünk!

És mig kétkedő lelkünk fénylő eged felé száll s mentő jobbod után eseng, szent hitünk világa — rögs pályánk téveterg utairól oda vezet, hol a képzelet felépíté trónod zsámolyát, oda, hol téged találunk örök Isten! megáldó szent Atyánk. — Ott, egyedül ott találjuk fel állandó, változatlan örökségünket. — Ott a te védő, a te mentő szárnyaid alatt édes nyugalmat talál hánykódó lelkünk s nyugtató hit éled kebelünkben, hogy te a legsúlyosabb próbáltatások között is, megtartod árva népedet.

E boldogító hitet ápolni, örök lángolásban tartani s ez által szeretett egyházunkat építeni, dicsőségre emelni, hitben, er-

kölcsökben ragyogóvá tenni, hogy hívő gyermekeit melegíteni, ápolni, boldogítani s lelkét a menny felé emelni tudja. Ez a mi legnemesebb törekvésünk, legszentebb vágyunk Istenünk! Atyánk!

Ezért jöttünk össze e szent hajlékba, várva — mint hajdan apostolaid — lelked áldó kegyelmét.

Óh te ki szabadításoddal a küzdelmek között vagy legközelebb hozzánk, halld meg buzgó imánkat, vedd kegyelmed karjaira feléd esengő népedet, midőn mentő jobbod után a porból hozzád kiált.

Adj hitet jó Atyánk! Adj egy reménysugárt, hogy el nem vész, hogy élni fog vérünkkel szerzett szép hazánk, mely ha nem is mondható többé tejjel, mézzel folyó Kanaánnak, ... de szült, ápol és egykor eltakar.

Adj nekünk szívet, lelkesedést, hogy tudjunk érte élni, küzdeni s ha kell meghalni.

És a ki úgy tudta szeretni hazáját, kinek születése százados évfordulójánál e napokban szentelt ünnepet a magyar, hazánk egykori nagy fiának emlékét tartsd fenn óh Isten! a nemzet fiaiban és leányaiban nemzedékről-nemzedékre, századokról-századokra, hogy ama nagy idők soha meg nem halható hősének példájából tanuljon e nép lelkesülni örök időkön át.

Te légy óh mindenható felség örömeink s fájdalmaink között egyedül vigasztalónk! ... Ámen.

62. Az ima elhangzása után esperes elnök a következő szép beszéddel nyitotta meg a közgyűlést:

Mélyen tisztelt Egyházmegyei Közgyűlés!

Mielőtt az egyházmegyei közgyűlést megnyitnám s a tárgyalásokat megkezdenénk, engedjék meg önök, hogy csak egy rövid pillantásra felgyujtsam az emlékezet fáklyáját, melynek világánál reá mutassak a legközelebbi eseményekre.

Még füleinkbe hangzik az ünnepi zaj, mely hazánk nagy fiának Kossuth Lajosnak születése százados évfordulója alkalmából a legközelebbi napokban oly lelkesülten hangzott fel a négy folyam partjain mindenütt, hol magyar szívek dobognak.

A hála ünnepe volt az a Magyarok Istenéhez. — A nemzet hálája gyult ki a sir felett, melyben a szabadság egyik legnagyobb apostola álmodott szabad magyar hazáról, jog, egyenlőség, testvériségről, miket életében megvalósítani törekedett. —

A hála ünnepe egy nagy polgár emlékére a ki 1848-ban kivezette népét — mint egykor Mózes Izraelt — a szolgaság kietlenéből a szabadság kanahánja felé. — ki megtanította kortársait s ezek által minket szeretni a hazát, igazán lángolón!

Egy nagy nevezetes korszak, mely nagy események lát-pontjait tárja elénk. Remény, bizalom, várakozás korszaka.

Ám de remény, bizalom, várakozás, mind csak álmoknak bizonyult, álmoknak, melyből a fölébredés egy nagy bánat volt, bánat, mely egy elnyomott nemzet sorsa felett kesereg.

Elvéreztek a nemzet legjobbjai, nyomaikon sívár gyomot vert fel az idő, s jött a zsarnoki önkény!

A szabadság Isteneinek szobrai kihányatának s idegen Istenek oltárai előtt görnyedt egy bérencz csoport, mely a közélet árupiaczán szennyes kezekkel árusítja a letiport hon legszentebb, legdrágább kincseit.

De megfélekedezének a szabadság sirásói arról, hogy a sir felett melybe a szabadságot — mint egykor a Mesiást — be-falazni vélték, az eszme gyulad meg, az eszme, melynek teste nincs, hogy keresztre feszíttessék, de van emlékezete, melyet egy időre eltemetni igen, de megölni nem lehet.

És e hitnek megszülettek apostolai, kik a tetszhalottat fel-rázták mély álmaiból, a nemzet ledöntött oltárait újból felépí-ték, a letiport népet öntudatra ébreszték, hogy van joga élni, s az ébredő oroszlan megrázta lánczait és remény ébredt a vonagló kebelben, hogy „e porba omlott szép haza, fel fog vi-rulni még. Van bíró a felhő felett. Áll a villámos ég!”

Az eszme diadaláért ült ünnepet közelebb a magyar! Ün-nepeltünk mindnyájan, az ünnepi hangulat még most is rez-gésben tartja szíveinket.

Azt gondolom mélyen tisztelt egyh.-megyei közgyűlés, hogy hazafias kötelességet teljesítünk, ha ez alkalommal amidőn szent és közös cél hozott össze bennünket e szent falak között, meg-hozzuk itt a n.-bányai egyházmegye nevében egygyé lett két hazánk nagy polgárának sirjára a közelismerés, a hála áldo-zatát s meghatott keblünk buzgó imáját ama szavakban bocsátjuk fel a felettünk örök fényben trónoló szabadság Istenéhez, „adj óh Uram a mi sokképen megpróbált árva népünknek, a mi nemzetünknek, magyar hazánknek időről-időre, a most ünnepelt szabadsághőshöz hasonló nagy szellemeket, kik példájukkal ta-nítsanak, buzdítsanak és lelkesítsenek, hogy tudjunk küzdeni legszentebb vágyaink megvalósításáért, hogy végre derüljön reánk egy jobb kor, mely után buzgó fohász eped száz ezrek

ajakán, hogy egy — most még csak álmodott — szabad hazában, boldog legyen a magyar!

Mélyen tisztelt egyh.-megyei közgyűlés! Ne vegye tőlem senki rossz néven e parányi kitérést. Ne mondja senki, hogy ide nem tartozó dolgokkal foglalkozom, mert tudni kell mindenkinek mit én a költővel mélyen érzek, „ki multjához érzéketlen, szebb jövőre érdemetlen.“

Most már engedje meg az igen tisztelt egyh.-megyei közgyűlés, hogy más irányba, egy sötétebb pontra irányítsam szíves figyelmét.

Úgy vélem nincs közöttünk senki, kinek érző szíve fájdalomosan ne dobbanna meg, ha arra gondol, mily pusztítást okozott közelebb magyar protestáns egyházunk örüllői között az enyészet angyala. — Elég legyen itt csak azokat említenem, kik legközelebb érdeklik egyházkerületünket és megyénket.

Megrendült kebellem említem mindennek előtt egyházkerületünk két derék esperesének kora elhunytát, kik megdöbbenő gyors egymásutánban léptek le az élet színpadáról, véletlenül, váratlanul.

Az egyik a szelid lelkű Jánosnak nevezett, Szabó János békés-bánáti esperes, egykor püspök jelölt. — A másik szintoly kötelesség érző, szintoly jeles buzgó szolga, Szabó Károly bihari egyházmegyei esperes, mindkettő hű és igaz, mindkettő hivatása teljesítése közben ugyszóllva állva esett el, mindkettő nagy és mélységes űrt hagyott maga után.

Az önfeláldozó böles vezérektől megfosztott gyászoló két egyházmegye sorában csakhamar osztozni kellett a szatmári egyházmegyének, mely szeretett gondnokát veszíté el szintén váratlanul a puritán jellemű s honfiúi erények s vallásos érzésekben gazdag Szegedy Antalban. Virasszon álmaiknál a mi soha ki nem haló jó emlékezetünk, találjon ez élet zaklatásai után csendes békét romlandó részük a sirban, nemes lelkük pedig nyerjék meg az igazak jutalmát, igaz bírónk az örök Istennél.

Fájdalom itt még nem állapodhatom meg. Oda kell mutatnom a Szamos túl partjára a remete mezői sirboltra, mely közelebb egyházmegyénk disz gondnoka Ujfalussy Miklósnak testromjait fogadta néma kebelébe. — Rom ma, egykor erős oszlop! Oszlopa a hazának és egyházunknak. — Hosszu időközön át ülte egyházmegyénk gondnoki székét, ott találta az átkos emlékü pátenses időszak amikor szuronnyal kapacitáltak s vágták utját a legbékésebb s hazafiasabb elem, a protestánsok

egyházi összejöveteleinek. Itt láttuk őt a viharos napokban egy emberfővel kiemelkedni közöttünk.

Ő volt az aki 1860. márczius 28-án a császár nevében betiltott n.-paládi egyh.-megyei közgyűlésre összesereglett, de a gyűlés színhelyére be nem eresztett s bizonytalanságban této-vázó elkeseredett nagy számu gyűlési tagok élére állt s veszélyt megvető bátorsággal, sötét viharos éjszakán, villámlás és meny-dörgés között, árvizzel borított uttalan utakon vezette az isteni gondviselés hitében erőt, bátorságot nyert jámbor népet Száraz-berekre, ahol másnap megtartatván a gyűlés, ragyogó szónoklatában keményen támadta az akkori erőszakoskodó kultusz miniszter gr. Thun Leót s indítványozta, hogy az egyházkerület által a maga útján kerestessék meg Ő Felsége a jogtipró miniszter elbocsáttatása iránt.

Nagy és merész szó volt ez akkor mélyen tisztelt egyh.-megyei közgyűlés! s csak azért hozom fel, hogy ezzel is igazoljam egyházmegyénk egykori nagynevű gondnokának hithűségét, egyházához való tántorithatatlan ragaszkodását.

És az egykori fénylő szövétnek, ragyogó elme, hazáért egyházért dobogó szív, mind-mind megsemmisült, a hosszú évek súlya alatt összeroskadt test romja ott pihen egy szűk sirbolt rideg keblében. — Ecce homo!

Megvagyok győződve mélyen tisztelt egyh.-megyei közgyűlés, hogy közóhajtásnak teszek eleget, midőn nagynevű jelesünk emlékének jegyzőkönyvünkben leendő megörökítését kérem.

Ezek után nem akarván tovább igénybe venni az igen tisztelt közgyűlés türelmét s kimélni akarván a drága időt, — szívem melegével üdvözlöm elnöktársam őméltóságát, a tisztikart s a közgyűlés minden tagját; a gyűlést megnyitottnak nyilvánítom s magamat az egyházmegyei közgyűlés jóindulatába ajánlom.

63. Az egyes egyházak részéről küldött képviselők megbízó levelei beszédetnek, távol maradó lelkészek mentségei felolvastatnak.

Az egyházi képviselőket, közgyűlésünk az elől foglalt sorrendben igazolja, a távol maradásuk indokait bejelentő lelkészek mentségeit elfogadja.

64. Az esperesi megnyitó beszéd szavainak felemelő, lelkesítő hatása alatt s a tett indítvány alapján:

Egyházmegyénk közgyűlése hazafiui lelkesedés-

sel csatlakozik a hálás és kegyeletes érzelem azon nyilvánulásához, mellyel az egész magyar nemzet, halhatatlan érdemű nagy fia, az 1848-adiki politikai és nemzeti átalakulás előkészítője, az egyéni, polgári szabadság és egyenlőség elveire fektetett új Magyarország megalapításának legfőbb tényezője, a nemzeti jogoknak és megtámadott nemzeti létnek bátor lelkű védelmezője: Kossuth Lajos emlékének — 100 éves születése évfordulója alkalmából — hódolt.

Megemlékezve különösebben is arról, hogy e dicső emlékű férfiú az 1848-dik évi törvényekben, a vallásfelekezetek közti tökéletes egyenlőség és viszonyosság s az innen folyó állami segélyezés igazságos elvét is beiktatta, amely elvben foglalt ígéret és köteleztetés beváltását és teljesítését várjuk és reméljük a törvényhozástól éppen napjainkban: nemcsak mint az általa kivivott polgári szabadságnak birtokosai, hanem mint amaz ígéretnek várományosai, mint egyházunk hű fiai is áldjuk az isteni gondviselést, hogy Kossuth Lajost, ez igazi szabadelvű férfiút, e lánglelkű hazafit hazánknak, nemzetünknek adta. S egyszersmind az ő nagy és soha el nem muló emlékét jegyzőkönyvünk szerény lapjain is megörökíteni kívánjuk.

65. Esperes elnök megnyitó beszédében emlékünkből idézi azon nagy veszteséget, mely egész egyházkerületünket, közelebbről pedig a békés-bánáti egyházmegyét érte nagynevű esperese Szabó János hirtelen elhunytával s indítványozza, hogy egyházmegyénk a boldogultnak emlékét örökítse meg jegyzőkönyvében, a testvéregyházmegyének pedig fejezze ki részvétét.

Egyházmegyénk közgyűlése előtt ismeretes lévén az a hű munkásság, lelkes buzgóság, melyet nh. Szabó János esperes egyházkerületünk s az egyetemes egyház ügyei körül kifejtett; de jól tudván azt is, mily bölcsességgel, mily fáradhatatlan tevékenységgel kormányozta nagy kiterjedésű egyházmegyéjét s szolgáltatta ott vallásfelekezetünk érdekei mellett a magyar nemzetiség szent ügyét is: halálát egyházi és hazai közéletünkre nézve egyiránt veszteségnek tartja. S midőn a jánosi szelidségű és páliás buzgóságu, a mindenk által szeretett és tisztelt kitűnő férfiúnak váratlan elvesztését fájlalja: egyszersmind a halála által

legközvetlenebbül súlytott békés-bánati egyházmegyének részvétét fejezi ki.

66. Ugyancsak esperes elnök kegyeletes megemlékezése folytán :

Egyházmegyénk közgyűlése fájdalmas érzéssel vesz hivatalosan is tudomást azon súlytó veszteségről, mely a bihari testvéregyházmegyét szelid lelkű, hű és buzgó esperese nh. Szabó Károlynak hirteleni elhunytával érte, s indítványára egyházmegyénk részvétét a testvéregyházmegyével közöltetni elhatározza.

67. Esperes elnök megnyitó beszédében ecsetelvén azon veszteséget, mely a testvér szatmári egyházmegyét buzgó gondnokának nh. Szegedy Antalnak váratlan elhunytá által érte, indítványozza, hogy e veszteség felett fejezze ki egyházmegyénk közgyűlése részvétét s azt jegyzőkönyvi kivonaton közölje a testvéregyházmegyével.

Egyházmegyénk közgyűlése testvéries érzelemmel osztozik a szatmári egyházmegye gyászában s a volt buzgó gondnoka nh. Szegedy Antal váratlan elhunytá által az egyházmegyét ért veszteség felett őszinte részvétét nyilvánítja s azt jegyzőkönyvi kivonaton a szatmári egyházmegye elnökségével közöltetni határozza.

68. Esperes elnök megnyitó beszédében oda mutat a re-metemezői sirra is, mely f. év jul. 13-án fogadta magába egyházmegyénk egykori erős oszlopát, böles vezérét, volt gondnokát, a jul. 10-én elhunyt Ujfalussy Miklóst. S kegyeletes szavakkal visszaidézve az elhunytak egyházmegyénk körül a legnehezebb időkben szerzett érdemeit s ecsetelve közös veszteségünket s fájdalmunkat: indítványozza, hogy a boldogult emlékét örökítsük meg jegyzőkönyvünkben s közöljük részvétünket a gyászoló családdal.

Kapcsolatosan Szabó József főjegyző jelenti, hogy miután esperes ur — az értesítés későn vétele miatt — nem jelenhetett meg a temetésen: ő az egyházmegye nevében és képviselőjében bucsu-beszédet mondott volt gondnokunk felett; s az egyházmegye ezen megemlékezéséért a család nevében ifj. Ujfalussy Miklós ur köszönetét kérte az egyh.-megyei közgyűlés előtt tolmácsoltatni.

Egyházmegyénk közgyűlése meghatott érzéssel hallgatta esperes elnöknek kegyeletes szavait, melyekkel a nh. Ujfalussy Miklós, egyházmegyénk 16 évig rendes, azután haláláig diszgondnokának érdemeit s az elvesztése miatt érzett fájdalmat tolmácsolta. Ez érzelemhez egyházmegyénk közgyűlése is csatlakozik s a tett indítványhoz képest: a boldogult érdemeit, melyeket úgy a nehéz időkben, mint a békésebb korszakban egyházmegyénk szilárd és bölcs vezetése körül szerzett, jegyzőkönyvünkben megörökíti, s emlékének egy gyászlapot szentel. Egyházmegyénknek a temetésen a főjegyző által történt képviseltetését helyeslőleg tudomásul veszi. — Végül egyházmegyénk közgyűlésének részvétét a gyászoló családdal, jegyzőkönyvi kivonaton közölni elhatározza.

UJFALUSSY MIKLÓS

VOLT EGYHÁZMEGYEI GONDNOK

EMLÈKEZETE

1811—1902.

69. Olvastatott az időközi belhivatalnoki változásokról és az 55—1902 sz. egyházmegyei határozat foganatosításáról szóló következő esperesi jelentés:

Nagytiszteletű és Múltóságos egyházmegyei közgyűlés!

A folyó év tavaszán tartott egyházmegyei közgyűlésünk óta a következő változásokról van szerencsém jelentésem az egyházmegyei közgyűlés elé terjeszteni.

A józsefházai lelkészi állomás betöltése céljából, — miként méltóztatnak emlékezni — új pályázat hirdetése rendeltetett el s ennek foganatosításával esperes megbízott, ezen egyházmegyei intézkedés után néhány héttel m.-szigeti nyugalmazott tanár reményt nyújtott arra, hogy megválasztatása esetén talán elfoglalja a rég idő óta üressedésben levő lelkészi állomást, s már már teljességbe látszott menni a vágy, hogy jó kezekbe kerüljön a hosszú idők során meglehetősen meglazult, mondhatnám dezolált egyház belső ügyeinek ellátása. Azonban a józsefházai egyházhivekről szárnyra kapott kedvezőtlen hír azt eredményezte, hogy a vállalkozó visszalépett, s más nyugalmasabbnak vélt egyház állomását foglalta el. Ekkor a pályázatot kötelességemhez hiven, — meghirdettem, s eredményképen felmutathatom a téthi lelkész Bekény János és borzovai lelkész Egeresi Imrének hozzám beérkezett pályázati kérvényét s okmányait — Hátra van a minősítési bizottság munkálata s még hátrább a választás.

Hasonló sorsa van a rozsályi lelkészi állomásnak. A borzovai meg hívott lelkész előbb ígérkezett, azután lemondott, — majd meg hivatott a nevetlenfalui lelkész tanító Szentpéteri Pál — ez is meg ígérkezett, meg is választatott és meg erősített, sőt már a költözködés ideje is meg állapittatott, de miután az egyház bizonyos jogtalanul tett ígéretét vissza vont, Szentpéteri lelkész ur a meg erősített díjlevelet vissza dobta, ki jelentette, hogy oly becsstelen népnek lelkésze nem lesz, — ezek szerint a rozsályi lelkészi állomás is betöltetlenül, az eddigi felügyelő lelkész ellátása alatt áll.

Az uszakai üressen álló tanítói állomást. egy Molnár István nevű okleveles tanító foglalta el ki a folyó év augusztus havában szerzette meg N.-Kőrösön tanítói oklevelét, — mint ilyen rendes tanítóul ismertem el s erősített meg.

Magosligetről Hegyesi Mihály ideiglenes tanító eltávozt.

ván helyette Varga Gábor 3-ad éves képezdész választatott s erősített meg ideiglenes minőségben,

Görbedről Zöld István ideiglenes tanító, miután nyilatkozatot adott arról hogy a folyó iskolai évben legalább egy osztály vizsgát tesz, s miután ünnepélyesen kötelezte magát, hogy szorgalmasan s lelkiismeretesen meg felel kötelességének s egész odaadással fog tanítani, helyén még egy évre ideiglenesen meghagyatott.

Tisztaberki ideiglenes tanító szinte osztályvizsga letételének feltétele mellett hagyatott meg még egy évig helyén.

A sárközi egyházból Petyke Pál ideiglenes tanító el távozván, helyette okleveles tanító Peleskei Dániel választatott s erősített meg.

Kis-peleskéről, Horváth Károly eltávozván, helyette Gecsei Jenő választatott s erősített meg.

Végül mint örvendetes eseményt megemlítem, hogy Ölyüs Lajos k.-remetei tanító oklevelet szerzett.

Jelentem továbbá: hogy a múlt tavaszon tartott egyházmegyei közgyűlés 55-ik sz. határozatából folyó kötelességemnek eleget tettem. s a szegényebb sorsu lelkészek gyámolítására kiutalt 600 koronát, a kérvény ívek elbírálásával megbízott küldöttség javaslatára 80 kor.-jával 7 lelkész között, nevezetesen: Hajdu Albert, Tóth Dániel, Bodor Pál, Kató Béla, Pap József, Gál Péter és Balajthy Károly között ki osztottam, — fent maradt 40 korona, ezt a 40 koronát, ha az egyházmegyei közgyűlés jóváhagyásával találkozom, a 3 fiu gyermeket taníttató Melegh Albert k.-remetei lelkész adósságainak törlesztésére fordítanám.

Jelentésem tudomásul vételét kérve, tiszteletem kifejezése mellett vagyok

N.-Paládon 1902 Szept. 21.

Bencsik István s. k.
esperes.

Ezen esperesi jelentés tudomásul vétetik, esperes intézkedései helybe hagyatnak. Az ideiglenes minőségben meg választott tanítók ideiglenes minőségben; a rendes alkalmazást nyert tanítók véglegesen megerősítettnek elfoglalt állomásaikon.

A fent maradt 40 kor. államsegély Melegh Albert k.-remetei lelkész részére szavaztatik meg, oly módon, hogy azt esperes nevezett lelkész egyházmegyei adóssága törlesztésére fizesse be a közpénztárba.

70. Olvastatott a törvényszerű egyházilátogatás eredményéről szóló esperesi jelentés a következőkben:

Nagytiszteletű és méltóságos egyházmegyei közgyűlés!

Egyházmegyénknek az 1901 évi vallás-erkölcsi és anyagi állapotát feltüntető jelentésemet a hozzám beküldött adatok alapján a következőkben van szerencsém beterjeszteni.

I. Vallás-erkölcsi állapot.

A közönséges isteni tisztelet gyakorlása egész egyházmegyénkben megnyugtató. Ünnepnapokon és vasárnapok délelőttjén egyházmegyénk minden egyházában hitelveink szerinti egyházi beszéd tartatik. Vasárnap d. u. kátémagyarázat tartatik 6 egyházban, Bibliamagyarázat 20 egyházban, felváltva káté és Bibliamagyarázat 15-ben, csak könyörgés 5 egyházban, Erdőszádán éven át 4-szer, Rozsályban kéthetenként volt isteni tisztelet. Köznap reggel 23 egyházban minden nap, 23 egyházban hetenként 2—3-szor. Délután csak 3 egyházban (K.-Palád, N.-Palád, K.-Peleske) tartatik könyörgés minden nap.

A konfirmátiói oktatás a törvényszerű előkészítés mellett Áldozó Csütörtökön tartatott minden egyházban, kivéve Kis-Hodost, hol, egyházmegyénk határozata ellen, október utolsó vasárnapján végeztetett s abban minden 12 évet betöltött gyermek részesült.

Urvacsorázók száma 28722.

Felekezet nélküliek, sectariusok egyházainkban nincsenek. Keresztelési, esketési és temetési szertartásaink mellőzve nem lettek.

Az 1901 évben kitérték száma	.	.	11.
Törvénytelen szülöttek	"	.	76.
Viszálkodó házasságok	"	.	2.
Vadházasságok	"	.	35.

Szegényekről gondoskodás részben csak N.-Bányán van, hol a Szegényházban két öreg asszonyt tartanak.

Tandíj elengedés, ruha, könyvadományozás által a szegény ügyet pártolta 10 egyház, összesen 417 kor. 76 fillér erejéig.

II. Az egyház külélete.

A presbitériumok megválasztott tagjai lelkiismeretesen igyekeznek teljesíteni kötelességeiket.

A megvizsgált számadások szerint, a terményeken kívül, melyek csak részben és hiányosan mutattattak ki:

Bevétel	126.312 k. 37 f.
Kiadás	101.584 k. 45 „
Maradvány	25.065 k. 51 „
Tulkiadás	337 k. 59 „
Követelés	6.329 k. 89 „
Adósság	49.276 k. 88 „

Melyben a törlesztési kölcsönök is bent foglaltatnak.

Az egyházi hivatalnokok ki vannak fizetve 35, nincsenek kifizetve 12 egyházban. Az egyetemes egyházi tartozások ki vannak fizetve 42, nincsenek kifizetve 5 egyházban.

Egyházi adókulcs: birtok aránylagos osztályokba sorozás 44, párbér szerinti 2, perczent szerinti 1 egyházban.

A kivetett egyházi adó fedezi a szükségletet 21, nem fedezi 26 egyházban,

A templom állapota: jó 28, javítandó 13, rossz 6 egyházban.

Az iskolaépületek: 30 egyházban jó, 9 egyházban javítandó, 3 egyházban rossz.

A lelkészilakás 26 egyházban jó, 10 egyházban javítandó, 6 egyházban tarthatatlan rossz.

Az egyházi épületek minden egyházban a Fonciere pesti biztosító intézetnél vannak biztosítva. A biztosítási összeget nem tüntette ki: Garbolcz, Batiz, N.-Palád, K.-Remete. A kimutatott biztosítási érték összege 337090 kor. Ezért 1382 kor. 99 fill. fizettetett.

A temető kettő kivételével mindenütt az egyházé, s árkolt.

Uj építkezés történt 29 egyházban 22041 kor. 90 fill. értékben. Az egyházi épületek javítására, fentartására fordított 9784 kor. 19 fillér.

III. Népiskolai adatok.

	fi	leány	összesen
Tankötelesek 6—12 évig	1656	1575	3231
Ezek közül feljár	1503	1388	2891
Iskolát elhagyta	76	81	157
Iskolázatlan	77	106	183
Tanköteles 12—15 évig	672	605	1277
Iskolába jár	460	365	825
Nem jár iskolába ,	212	240	452
Confirmáltak száma 571.			

IV. Népmozgalmi adatok.

Született törvényes	930
Törvénytelen	76
Áttért	14
Szaporodási alap	1020
Meghalt	649
Kitért	11
Fogyási alap	660
Népesség 1901. decz. 31.	23427
Házasságra lépett	202 pár,

Ebből tisztán református . . . , vegyes vallású 38. Vegyes házasság kötésnél sem javunkra sem kárunkra egyezség nem kötött.

A) Építkezés és javítás.

1. *Amacz.* Épületek fentartása 75 kor.
2. *Adorján* Két istálló, kis magtár, egy szin, egy fedél alatt a lelkész udvarán 800 kor. Még befejezetlen épületek fentartása 50 kor. 24 fillér.
3. *Apa.* Harangozó ház építésére 500 kor. épületek fentartására 80 kor.
4. *Apahegy.* Javításokra 30 kor.
5. *Ar-Medgyes* Új kut és apró marha ól 220 kor. költséggel, javításokra 134 kor. 10 fill.
6. *Avas-Ujváros.* Lelkeszi lakon gabonás épült 796 kor. értékben, javításokra 402 kor.
7. *Av.-Vámfalu.* Lelkeszi, harangozó lakás, iskola reparálás 7000 kor.
8. *Bauz.* Az iskola terem lepadoztatása 70 kor. 38 fill.
9. *Egri* A lelkészi udvaron sertés ól 80 kor. épületek javítása 65 kor.-ba került.
10. *Felső-Bánya.* Épületek javítására 200 kor. fordított.
11. *Görbed.* Javításokra 210 kort. költött.
12. *Homok.* Javításokra 30 kor.
13. *Hirip.* A templom kerítéssel körülvétetett 600 kor., a lelkészi udvaron fás szin építettett 120 kor. értékben, javításokra 80 kor.
14. *Józsefháza.* Javításokra 70 kor. 81 fillér.
15. *Krassó.* Javításokra 302 kor. 75 fillér.
16. *Kakszentmárton.* Javításokra 28 kor. 86 fillér.
17. *Kis-Kolcs.* Javításokra 100 kor.

18. *D.-Apáti.* Javításokra 60 kor.
19. *Kőszegremete.* Iskola pádimentomozásra, mellék épületei javítására 289 kor. 82 fill.
20. *K.-Hodos.* A lelkeszi udvaron kőkut, kerítés és javítás 110 kor.
21. *Kis-Palád.* A két iskolában mellék épület és javítás 450 kor.
22. *Kis-Peleske.* A tanítói lakon konyha átalakítás és javítás 380 kor.
23. *Lázári.* Javítás 50 kor.
24. *Méhtelek.* Lelkeszi lakon mellék épület és javítás 259 kor. 38 fill.
25. *Misztótfalu.* Javítás 140 kor.
26. *Mikola.* Lelkeszi lakon mellék épület és javítás 112 kor.
27. *Nagy-Bánya.* Javításokra 3230 kor. 94 fill.
28. *Nagy-Palád.* Javítás 207 kor. 40 fill.
29. *N.-Hodos.* Az új iskolához 25 ezer vályog vettetett 171 kor. 64 fill., javításokra 136 kor. 12 fill.
30. *Nagy-Kolcs.* Javítás 100 kor.
31. *Ombod.* Leányiskola 2400 kor., egyéb építkezés 800 kor., javítás 80 kor.
32. *Pálfalva.* Javítás 50 kor.
33. *Patóháza.* Javítás 60 kor.
34. *Pettyén.* Templom ujttatott, belsőleg felszereltetett 1670 kor., többi javítás 30 kor.
35. *Rossály.* Javítás 24 kor.
36. *Száraz-Berek.* A templom körül kerített és javított 1113 kor. költséggel.
37. *Sárköz.* Javítás 142 kor.
38. *S.-Ujlak.* Javítás 94 kor. 05 fill.
39. *Szatmárhegy.* Kerítés 200 kor., javítás 60 kor.
40. *Szamos-Kóród.* Lelkeszi lakon sertés ól 90 kor. 40 ölnyi deszkakerítés 85 kor., javítás 160 kor.
41. *Tiszta-Berek.* Új harangállvány készült 56 kor. 40 fill., javítás a két paróchián 300 kor. 90 fill.
42. *Udvari.* 64 méter kerítés, tanítói lak kibővítése, pádimentomozása 529 kor. 82 fill., javítás 30 kor.
43. *Berend.* Mellék épület 96 kor. 28 fill., javítás 28 kor. 34 fillér.
44. *Uszka.* Lelkeszi s tanítói lakon kerítés. ? kor.
45. *Szinér-Váralja.* Az iskola új padokkal láttatott el 176 kor., javítás 246 kor. 76 fillér.

B) Adakozás és hagyomány.

1. *Szinér-Váralja* Közsükségleti czélra valaki 8 kor. Meleg Lajos 2 kor. Sólyom Zsigmond 2 kor. Hodosi Károly 2 kor. Oláh Ferencz 2 kor. Magoss Menyhért 2 kor. Katona Angela Ilk Józsefné 10 kor. özv. Seild Józsefné Gerber Vilma urnő diszes szószéki és urasztali terítőt 150 kor. értékben. Nagy Bertalan kir. közjegyző ur neje Nagy Piroska asszony egy selyem himzésű urasztali terítőt 30 kor. értékben. Gerber Ödön 10 zsoltárt templomi közhasználatra 12 kor. értékben és 1000 db szőlőoltási díjába 20 koronát, urasztalát kenyérrel Sólyom Zsigmond, borral Ujfalussy Miklós egyháztagnak látták el. Egy hangverseny jövedelme 172 kor, 88 fill. Egy bál tartás haszna 53 kor. 66 fillér.

2. *Berend*. Pika Miklós az urasztalát egy párszor kenyérrel, Bartha József egy ízben borral látta el.

3. *Udvári*. Az urasztalát Pap Gyula kenyérrel, Szeőke Barna borral látják el. Tódor Mihály 2 kor.-t adott, Pap Gyuláné Gáspár Ilona urnő 1 nagy és 3 db kis terítéket adományozott az urasztalára 40 kor. értékben.

4. *T-Berek*. Egy bál haszna 100 kor., közmunkával keresett az egyház 264 kor.

5. *Sz-Kóród*. Urasztalára kenyeret és bort több egyháztagnak adott.

6. *Szatmárhely*. Az urasztalára kenyeret és bort több egyháztagnak és Márton László gör. kath. vallásu szatmári lakos adott.

7. *S.-Ujlak*. Péchy István az urasztalát kenyérrel és borral ellátta.

8. *Sárköz*. Az urasztalára egy ízben kenyeret Kurpé Józsefné, özv. Lőrincz Miklósné 5 kor. adott. Az ifjuság egy bál jövedelméből 10 kor. Br. Vécsey Józsefné iskolai könyvekre 14 kor. Aranykönyvre Kurpé Ferencz 3, Lőrincz Lajos Amerikából 14 kor. Tóth Lajos és neje a papi ülőszékre egy terítőt csináltattak.

9. *Száraz-Berek*. Oroszlán István tanító neje Papp Berta az urasztalára egy fehér abroszt, Simon Mária egy urasztali kendőt ajándékoztak, munka vállalással keresett az egyház 126 koronát.

10. *Pettyén*. ifj. Böszörményi Sándor főgondnok az urasztalát kenyérrel és borral látta el, a hivek templom meszelésre önként adakoztak 136 kor. 94 fill. Perselypénz 90 kor. 07 fill. Böszörményi Endre, Grósz N., Vajda Mihály lelkesz 10—10

koronát adtak, többen 5 koronát. Egy bál jövedelme 288 kor. 36 fillér.

11. *Pálfalva* Mulatságok jövedelme 72 kor. 42 fill.

12. *Ombod.* Uj iskolára adakoztak a hivek 656 kor. 21 fill. mulatság tartásból 190 kor. 26 fill. Urasztalát kenyérrel a hivek látják el.

13. *Nagy-Kölcs.* Az urasztalát kenyérrel a hivek látják el.

14. *Nagy-Hodos.* Az iskola építésre községi közbirtokosság 200 kor. bál jövedelme 100 kor.

15. *Erdőszáda.* Gr. Dégenfeld Sándor egyházi főgondnok a tanítónak lakást és teljes ellátást ad 400 kor. értékben, Karácsonkor és vizsga alkalmával a grófi család sok ajándékot oszt ki a gyermekek között.

16. *Nagy-Bánya.* 1.) Gergely-alapra: Méder Ferenczné 4 kor., A kaszinó ivén gyűlt 17 kor., Bányai József gyűjtése 25 K., a lelkészi hivatal gyűjtése 10 K., a városi takarékpénztár gyűjtése 10 K., összesen 66 K. 2) Juniusi közvizsga alkalmával gyermekek jutalmazására adott Deák Károly 4 K., Gálffy Pál 2 K., összesen 6 K. 3) A február 2-án tartott batyu-bál jövedelme volt 767 K. 4) Egyházfentartási alapra adott Nagyiday Ferencz 20 K. 5) Szegény gyermekek felruházására adakoztak: Bereczky László 2 K., polgári iskolás leányok 3 K. 20 f., elemi iskolás leányok 2 K. 30 f., gymnasiumi tanulók 1 K. 24 f., Kádas Juliánna 2 K., Dobi Ervin és neje 2 K. M. M. 50 f., Szegedy Antalné 6 K., Wienszberger Béláné 2 K., Beregszászi Samu 1 K., Molcsányi Gáborné 2 K., Stoll Béláné 20 K., özv. Buday Károlyné 2 K. összesen 48 kor. 28 fill. Ruhane-műeket adtak: Moldován Lászlóné, Hanzulovics Kristófné és özv. Lipták Józsefné. Szegény gyermekek felruházására az egyház 64 kor. 34 fill., iskolai jutalom könyvekre 14 kor. 68 fill. 6) Szegény egyházak felsegélyezésére és supplikánsoknak kiadott az egyház pénztára 19 kor. 7) A tisztaberki egyháznak gyűlt városunkban 66 kor. 44 fill. A csekefalvi egyháznak 47 kor. 8) A Gergely- emlékre más egyházaktól adományozott összegből fentmaradt s az alaphoz csatoltatott 380 kor. 52 fill. 9) Perselypénz volt az egész éven át 189 kor. 99 fill. Tehát készpénzben (alapítványul) begyűlt egyházunk részére összesen 1477 kor. 75 fill. Az ur asztalára Beregszászy Samu presbyter egy igen diszes, nagy értékű terítőt adományozott, elhunyt neje emlékét megörökítendő. — Kenyeret, bort egész évben a hivek adtak. Jótékony czélra kiadott az egyház 98 koronát. 2 szegény egyháznak gyűlt városunkban 113 kor. 44 fill.

17. *Mikola.* id. Kállai Mihályné az urasztalát éven át ke-

nyérrel látta el, Tasnádi Jánosné a templom padozatára egy drb. 12 m. szőnyeget ajándékozott, Luby Géza orsz. gyűlési képviselő 12 kor. adott, özv. Czibere Györgyné 100 kor. hagyományozott a confirmándus gyermekek bibliával megajándékozása czéljából.

18. *Misztótfalu.* Az urasztalához kenyeret Bartha Józsefné, bort Szilvási Imre adott, torony óra alapra Szabó Bertalan 2 kor., e czélra egy bál tartás 158 kor. jövedelmezett. a n.-méltóságú földmivelésügyi miniszter 150 db alma oltást adott.

19. *Lázár.* Az urasztalát kenyérrel és borral 4 család látta el, perselypénz 28 kor. 42 fill. Harangalapra Kanizsai Jenő 10 kor., Csüri Elek 2 kor., Kerekes József 2 kor., Győrfi Károly 2 kor., néh. Veres Istvánné hagyománya 1 kor., Sipos János 1 kor. Lelkészlakalapra egy bál jövedelmezett 84 kor. 46 fill. Orgona alapra 34 kor. Csüri Elekné egy urasztali kendőt adott 5 kor. értékben, Fülöp Lajos egy urasztali terítőt 5 kor. értékben.

20. *Kis-Peleske* Urasztalát kenyérrel az előljáróság tagjai látták el, a hivek munka vállalás helyett 168 kor.-t adtak az egyháznak.

21. *Kis-Palád.* Az urasztalát kenyérrel lelkész és előljáróság látta el.

22. *Kis-Hodos* ifj. Kelemen Ignáczné éven át az urasztalát kenyérrel, egy ízben borral látta el. ifj. Dr. Bencsik István egy bál jövedelméből 10 kor. 24 fill. Márton Antal n.-hodosi bíró büntetés pénzéből 2 kor., Friedman Jenő géptulajdonos 20 kor. adtak.

23. *Kis-Kolcs.* Csomai Andrásné Kató Sára egy szép urasztali kendőt adott 66 kor. értékben.

24. *Kakszentmárton.* Egy bál jövedelme 107 kor. 03 fill. Kántálásból 52 kor. 10 fill., felestengeri termése 120 kor.

25. *Krassó* Urasztalára kenyeret Bartók Sándor 20 kor. 80 fill., bort ifj Főrizs Ferencz és neje Márton Mária 12 kor. értékben, Sinka Lajos 1 m. búzát 12 kor. értékben. Iskolai jutalomdíjakra Krassó község millenáris alapítványának kamatába 10 kor., Cs. Májer Sándor 6 kor., Peleskei Pál és neje 5 kor., Bartók Sándor 2 kor., Ferenczy Imre és Sinka Lajos jutalomdíjkönyvekben 6 kor. adtak. Toronyóra alapra többen 91 kor. adtak, néh. b. e. Gergely Károly siremlékére és alapítványára adományoztak: krassói egyház pénztára 20 kor., magtári pénztár 40 kor., többen 50 kor. 80 fill. adományok összege 278 kor. 60 fill.

26. *Józsefháza.* Jakó Kálmán ar.-medgyesi birtokos az urasztalát éven át kenyérrel és borral látta el.

27. *Hiríp.* Az urasztalát éven át kenyérrel Kálmán Sándorné, Balogh Emma látta el.

28. *Homok.* Az urasztalát éven át kenyérrel Gődény Sándorné Sepsy Mária urnő látta el, özv. Ötvös Károlyné a temlom körüli tér körülkerítési költségére 10 kor. adott, egyháztagjai e czélra 276 kor., két bál 147 kor. jövedelmezett.

29. *Felső-Bánya.* Néh. Szöllősi József hagyatékából 2000 kor. kapott az egyház, köszönő irat Cserey Farkas sándorfalusi bíróhoz intézendő, ki a rokonok és közjegyző előtt hathatósan támogatta az egyház ügyét.

30. *Egri.* Az egyház nőtagjai keresztelő edényre gyűjtöttek 43 kor. Az énekkar szegény iskolás gyermekek könyvvvel ellátására 8 kor. Olvasó egyesület bál jövedelméből 28 kor. 40 fill. az ifjuság 64 kor. id. Ary Elek az iskolás gyermekek könyvvvel ellátására 4 kor. Sepsy Miklós az urasztalára egy ízben bort adott. özv. Szerdahelyi Ferenczné egy 72 kor. értékű urasztali abroszt, néh. Magoss Elek gyermekei atyjok emlékére 200 kor. értékben egy tömör ezüst keresztelő kanlát készíttettek. Magoss Károlyné egy 70 kor. értékű katedra terítőt hagyományozott.

31. *Batiz.* Az urasztalát éven át özv. Jakó Pálné látta el kenyérrel és borral. Tanulók jutalmazására Fényes Elek 9 kor. adott. Egy szegénysorsu egyháztag felruházására adtak: Jakó Endre 5 kor., Fényes Elek 5 kor., ifj. Fényes Péter, Makai Elek, Kis Kálmán 2—2 kor., Ecsedy László, Tóth György, Ozsváth Pál, Kaesó Sándor 1—1 kor. Batiz község az iskola lepadoztatásához 40 kor. Jakó Pálné a lelkész lak festésére 20 kor. Táncmulatságokból 173 kor. 88 fill.

32. *Av.-Vámfalu.* Az urasztalát éven át kenyérrel a hivek látták el.

33. *Avas-Ujváros.* Koncz Imre 12 kor. Véber János festő 6 kor. 40 fill. Csetnek Ferencz 5 K. Csetnek Eszter, Klipács Józsefné 2 kor. Bartos Mihály 4 kor. Sipos György 5 kor. Nagy Imre körjegyző 72 liter bort adományozott az urasztala évi ellátására.

34. *Ar.-Medgyes.* Orgona alapra adtak: Böszörményi Zsigmond 30 kor. Jakó Kálmánné 6 kor. Pásztóhy Jenő 1 kor. 04 fill. Csetnek Ferencz 5 kor. Sipos György 5 kor. Dobos Zsigmond 1 kor. Czekh Aladár 10 kor. Marosán Kornél 4 kor. Deák Ferencz 10 kor. Selyebgy Gyuláné 30 kor. Szacs vay Sándor

vay Sándor 50 kor. gróf Dégenfeld Gusztávné 40 kor. Szentiványi Gyula 20 kor. Boros Zoltán 10 kor., Kereskényi Sándor körjegyző és családja 60 kor. összesen 282 kor. 04 fillér.

35 *Apahegy.* Az urasztalát kenyérrel id. Czompa József látta el.

36. *Apa.* Az urasztalát kenyérrel lelkész, borral Szentiványi Gyula látta el 24 kor. 60 fill. értékben, Nagy Gyuláné Kató Zsuzsanna az urasztalára egy diszes terítéket adott 50 kor. értékben.

37. *Adorján.* Az urasztalára kenyeret és bort az egyháztagok adtak.

Az összes hagyományok és adományok értéke az értékben fel nem tüntetett természetbelieken kívül 37 egyházban összesen: 7480 kor. 02 fillér.

Népmozgalmi adatok összesítése.

Egyházmegyénkben 42 anya egyház, 6 leány-egyház és 4 missziói kör van. Ezekben a lelkek száma 23427, szülötteké 1006, meghaltaké 649, új házasságoké 202, confirmáltaké 571. A 42 anya-egyházban van 42 rendes lelkészi állomás, ezek közül kettő betöltés alatt állván, rendes lelkészek száma 40, segéd lelkész kettő.

Van egy helyen községi, 6 helyen állami iskola, a melyekben az illető lelkészek végzik a vallás tanítást. Tanítóink száma 46.

Nagytiszteletű s Méltóságos egyházmegyei Közgyűlés! Midőn egyházmegyénk valláserkölcsei s anyagi állapotát a fentebbiekben van szerencsém feltüntetni, tisztelettel kérem, hívja fel egyházmegyei közgyűlésünk a lelkészeket, tanítókat és presbyteriumokat, miszerint a valláserkölcsei élet ápolása, fejlesztése érdekében saját hatáskörükben mindent megtenni továbbra is buzgólkodjanak. Végül felkérem a nagyt. s méltóságos egyházmegyei közgyűlést, hogy ezen részletezett építkezéseket, adományokat, tudomásul venni, a buzgó adakozóknak egyházmegyénk határozata értelmében jegyzőkönyvi köszönetet nyilvánítani méltóztassék.

Tiszteletem kifejezésével vagyok

Nagy-Paládon, 1902. szept. 22.

Bencsik István.
esperes.

Ezen esperesi jelentés a törvényszerű egyház látogatás eredményéről megnyugtató tudomásul vétetik. Azon buzgó és áldozatkész adakozókkal, a kik 100 kor.-át, vagy annál nagyobb összeget áldoztak egyházi és iskolai czélokra, egyházmegyénk közgyűlésének elismerése jegyzőkönyvi kivonaton közölni rendeltetik. A mennyiben pedig e jelentésből nem lehetett megismerni teljesen az egyházak anyagi állapotát: felhivatnak a látogató küldöttségek, hogy jövőre az ide vonatkozó adatokat a helyszínen szerezzék be, hogy a jelentés az anyagi állapotot is feltüntethesse. Végül az összes lelkészek, tanítók és presbyteriumok felhivatnak arra, hogy a vallás-erkölcsi élet ápolása, fejlesztése érdekében saját hatáskörükben továbbra is mindent megtenni buzgólkodjanak.

71. Olvastatott Sátor Dávid és Papoleczy Zoltán egyházmegyei látogatók pótjegyzőkönyve a következőkben:

Avas-Vámfalu. A számadást, mely a gondnok által benyújtva a presbyterium által szabályszerűleg felülvizsgáltatott, rendben találtuk s azt a következő utasítással hagytuk helyben: A számadás kor. és fillér értékben vezetendő. A kötvények nem forint, hanem korona értékben állítandók ki, felbélyegzendők, a fizetési határidők kiteendők, az aláírók minősége, — ha vajjon mint adósok vagy kezesek irták-e azokat alá? — kitüntendő és a névaláírásnál a keresztjegyet az aláíró maga írja be s a lelkész mint névaláíró ne szerepeljen.

A küldöttség utasításai helyeslőleg tudomásul vétetnek s az előjáróság azok szoros figyelembe tartására köteleztetik.

72. Olvastatott ugyanazon pótjegyzőkönyvből a következő tétel:

Avas-Ujváros. A felsőfalusi imaház alaptökéjének elhelyezéséről 1902 ápril. 27-én jegyzőkönyvileg felvett számadást átvizsgáltuk és az ott feltüntetett 2519 kor. és 21 fill. tényleg igazolva van, akképpen, hogy ebből 1904 kor. 50 fill. a sz.-váraljai takarékpénztárban 3 drb. betéti könyvön elhelyeztetett, 600 kor. kötvényen az av.-ujvárosi ev. ref. egyháznál van kölcsön és 14 kor. 71 fill. a felső-falusi gondnoknál van készpénzben.

Pólya Imre tanító az esküt letette.

Tudomásul vétetik Pólya Imrének a bizonyítvány az eskü letételéről kiadni rendeltetik.

73. Olvastatott ugyanazon pótjegyzőkönyvből esperes és Sátor Dávid egyházmegyei látogatók által felvett következő tétel:

Szatmár-hegyen panasz terjesztetett elő Kovács József tanító ellen több gyermekkel szemben tanusított kegyetlenkedése miatt. Tanító elismerve két gyermek a — Mocsán gyermekek — megbüntetését, elő adja, hogy a gyermekek gyufával jártak iskolába, majd dorgálás után barangolásnak adták magokat, s e gyermekek rossz példát adtak a többieknek, s kifogásolja, hogy vele szemben nem az iskolaszék, hanem inkább csak ur Szabó Lajos kívánt eljárni rendreutasítólag s ezt a gyermekek előtt gyakorolta, őt mintegy azok előtt lealázni kívánta. Utasított a tanító, hogy nagyon kiméletesen, s csak az utolsó esetben vegye elő a testi fenytétet; az előjáróság pedig arra, hogy a választott iskolaszék jogkörébe eső fegyelmi eljárást ne gyakorolja, legkevésbé oly módon, hogy a gyermekek előtt s így a tanító tekintélyének lealacsonyításával járjon. Kölcsonösen nagy óvatosságra lettek a jövőben mindkét részről figyelmeztetve.

Kelemen Béla leány tanító az esküt letette.

Küldöttség rendelkezése helyben hagyólag tudomásul vétetik s a megnevezettek az a szerinti eljárásra köteleztetnek.

Kelemen Bélának a bizonyítvány az eskü letételéről kiadatni rendeltetik.

74. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyvből a következő tétel:

Amacz. Az iskolalátogatás rendkívül hanyagon történt. Lelkész jelentette, hogy a mulasztók kimutatása rendszeresen kiadatott, de eredménye nem lett. Utasított az előjáróság, hogy a hanyag községi előjáróság ellen a tanfelügyelőségnél tegyen jelentést.

Küldöttség rendelkezése helybenhagyólag tudomásul vétetik s előjáróság az annak megfelelő eljárásra utasítatik.

75. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyvből a következő tétel:

Szamos-Kóród. Levéltári szekrény szerzésére az őszi közgyűlésig utasított az előjáróság. Lelkész szóbelileg jelenti, hogy a szekrény már meg van rendelve.

Tudomásul vétetik

76. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyvből a következő tétel:

Kis-Kólc. Az 1898 évi gondnok Nagy János ellen panasz jelentetett, mert mulasztása folytán az egyház sarjuja 70 kor. értékben elveszett. Nevezett gondnok elismerte és fogadta ezt 1899 ben felvett jegyzőkönyv szerint, de mind eddig nem tett eleget kötelességének. — Más panasz: iskola építés czéljára évi 3 bál tartását határozták el közgyűlésileg oly kötelezettséggel, hogy az összes adófizető tagok részt vesznek s ha nem vennének is részt, a belépő díjját beadni kötelesek. E kötelességnek azonban többen nem tettek eddig eleget. — Mindkét irányban egy utolsó felszólításra, ennek sikertelensége esetén a szolgabírói hivatalhoz fordulásra utasítottak.

Egyházmegyénk közgyűlése utasítja egyháztanácsot, hogy Nagy János ellen törvényesen járjon el. —

A báltartásra vonatkozólag: helyesli ugyan közgyűlésünk, hogy az egyház javára bált tartsanak, azonban, hogy az abban való részvételre vagy pedig a díj befizetésére köteleztessenek az egyház tagok: ehhez jóváhagyólag hozzá nem járulhat.

77. Olvastatott Molnár Lajos és Nagy Lajos egyházmegyei látogatók pótjegyző könyvéből a következő szám:

II. 3. *Magos-Liget.* Egyházi előjáróság panaszolja, hogy Kiss Gábor volt gondnok hivatala elhagyásakor a tizedes mérleggel, iskolai padokkal 1 K. 60 f. értékű meszelővel, a tanítói lakon levő kályhával nem számolt el, elvitt ezeken kívül 1 K. 60 fillérnyi értékű zabpolylvát 23 vas kapcsot.

Köteleztetik Kiss Gábor volt gondnok, hogy a jelzett tárgyakat 30 nap alatt adja át az előjáróságnak, különben ellene bünfenyítő eljárás fog indíttatni —

Az előjáróság pedig felelőség terhe alatt utasítatik, hogy a 30 nap elteltével azonnal jelentést tegyen az esperesi hivatalnak, hogy Kiss Gábor ezen köteleztetésnek eleget tett-e vagy nem?

78. Olvastatott ugyanazon pótjegyzőkönyvből a következő szám:

III. 2. *Kis-Palád.* A levéltár rendezve nincs mert a szükséges szekrény hiányzik.

Utasítatik az előjáróság, hogy a levéltári szekrényt 30 nap alatt szerezzé be s erről esperesnek jelentsen.

79. Olvastatott ugyanazon pótjegyzőkönyvből a következő szám :

III. 3. A belhivatalnokok még az előző évekről nincsenek egészen kifizetve.

Utasítatik a kis-paládi egyház előjárósága hogy a belhivatalnokoknak a törvényesen annak idejében kivetett és általok kimutatott fizetés hátralékokat egészben haladéktalanul fizesse ki ; azon hátralékok megtérítéséért pedig, a melyek nem a jelenlegi előjárók hanem más előjárók mulasztása miatt váltak bevehetetlenekké : forduljon az előjáróság törvényes eljárással ezen mulasztást elkövetett előjárók ellen.

Utasítatik továbbá az előjáróság arra, hogy azon hátralékosok ellen, a kik ellen nemleges jegyzőkönyv nincs vagy is a kik fizetésképesek, a végrehajtást azonnal foganatossítsa s magát a végrehajtásnál képviseltesse.

80. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyvből a következő szám :

III. 4. A kis-paládi egyház templomépítési alapja 61,597 kor. 84 fill. Meggyőződött küldöttség, hogy ezen alaphól kölcsönzött 4400 kor. törlesztésére nézve, az egyházi előjáróság elvállalt köteletségének eleget nem tett, sem a tőkét nem apasztotta, sem a kamatot nem fizette.

Előjáróság utasítatik, hogy egy hó alatt teljesítse köteletségét : azaz mind a kamatot, mind az eddigi törlesztési részleteket befizesse s eljárásának eredményéről esperesi hivatalnak jelentsen.

81 Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyvből a VI. 2. alatt foglalt panasz Szoboszlay Sándor t.-berki birtokos ellen.

Minthogy e a tárgy közigazgatási bíróság jogkörébe tartozik, áttétetik a közigazgatási bírósághoz.

82. Olvastatott ugyanazon jegyzőkönyvből a következő szám :

Rozsály VII. 2. Olvastatott az egyháztanács egyik határozata, mely szerint az 1901—2 évre már begyűlt lelkészi fizetésből 27 $\frac{1}{2}$ véka búzát a hivek közt kiosztottak.

Ezen törvénytelen s az egyház jólfelfogott érdekével ellenkező eljárást kárhóztatva egyházmegyénk közgyűlése: utasítja az előjáróságot a kiosztott búzának beszédése s egyházi célra leendő fordítása vé-

gett határozat hozatalra, melyet jóváhagyás végett terjesszen jövő gyűlésünk elé.

83. Olvastatott az országos ref. közalaphoz segélyért folyamodó egyházak kérvényeinek elbírálásával foglalkozó segélyosztó bizottság véleményes javaslata, melynek alapján egyházmegyei közgyűlésünk a beadott kérvényeket következő ajánlattal terjeszti a főtiszt. egyházkerületi gyűlésre s általa a mélt. konventre.

1. Magos-Liget adósságtörlesztésre s épület javításra kér 400 korona segélyt.

Adóssággal terhelt eme szegény kisdud egyházat melegen ajánljuk 300 koronára.

2. Méhtelek kér épületjavításokra s költségvetésében mutatkozó hiánya fedezésére 680 koronát.

Mint törekvő egyházat ajánljuk 400 koronára.

3. Kis-Kóles iskolaépítésből fenmaradt 1400 korona adóssága törlesztésére kér 800 koronát.

Az iskola építés miatt eladósodott igyekvő egyház készséggel ajánltatik 600 korona segélyre.

4. Tiszta-Berek közszükségei fedezésére 400 korona segélyért folyhamodik.

Mint teljesen vagyontalan kis egyházat 300 korona segélyre ajánlja közgyűlésünk.

5. Sárköz „Odon — Árpádkori” — templomának megújítására kér 2000 koronát.

Mivel tőkesegélyért is folyamodott, kérvény e helyen a fenálló szabályok szerint mellőztetett.

84. A reform. segélyegylethez folyamodik 6 egyház. Pál-falva, Rozsály, Méhtelek közszükségeik fedezésére, Nagy-Hodos iskola építésre, Felső-falu imaház építésére, Lázári iskola javítására kéri a segélyt.

Egyházmegyénk a folyamodó egyházak mindegyikét támogatásra szorulónak ismeri, épen azért segélyre készséggel ajánlja.

85. Rendkívüli államsegélyért kérelmeznek : Barkász Albert méhteleki, Pásztor István magos-ligeti, Kiss Sándor misztótfalusi lelkészek.

Molnár Zsigmond sz.-kóródi, Kádár János egri, Oroszlán István sz.-berki, Erdős Endre nagy-kölcsei, Bagoly Albert józsefházi, Farkas Kálmán k.-hodosi tanítók, Misztótfalu, Szamos-Kóród és Magos-Liget egyházak.

Minthogy úgy a kérvényező lelkészek és tanítók mint a folyamodó egyházak elemi csapás által szenvedett jelentékeny károsodásukat hitelesen beigazolták: kérelmök pártolólág terjesztetik fel a főt. egyházkerületi közgyűlésre.

86 Papolczy Zoltán apai lelkész és állami iskolai vallástanító előterjeszti, miszerint a kir. tanfelügyelőség az apai állami iskola tantestülete útján tett azon kérdésre, hogy a gondnoksági utasítás eme tételében: „az állami iskolákban a vallástani vizsgák módjának megállapítására nézve az illetékes egyházi főhatóság az illetékes“ a „mód“ kifejezés alatt az „idő“ meghatározásának joga is értetik-e? illetőleg ez is az egyházhatóságot illeti-e? — 2075/902., számú s ide másolatban csatolt végzésében azon kijelentést tette, hogy „a vallástani vizsgák idejét is az egyházhatóság tűzi ki.“ Kéri ennél fogva nevezett lelkész utasíttatni az illető egyházi előjáróságokat, hogy az állami iskolákban, a vallástani vizsgák idejét saját hatáskörükben magok állapítsák meg és tűzzék ki és pedig figyelemmel a gondnoksági utasításban foglalt azon óhajra, hogy a vallástani vizsgák a többi tantárgyak vizsgáit „lehetőleg“ előzzék meg. —

Egyházmegyénk közgyűlése ez előterjesztés alapján, vallástanításunk feletti önrendelkezési jogunknak megfelelőleg, határozatilag kimondja miszerint az állami iskolákban a vallástani vizsgák idejét a helyi egyházi előjáróságok állapítsák meg illetve tűzzék ki és pedig, hogy a felügyelet, és elnöklés kérdése is meg legyen oldva, mindenkor az egyházmegyei látogató küldöttség oda érkezésének idejére. E határ időről a vallástanító lelkészek — a gondnoksági utasítás értelmében — az iskola igazgatóságát értesítsék s a vizsgára a gondnokságot hívják meg, valamint a szülőket is. Azon czélból pedig, hogy a vallástani vizsgák a többi tantárgyak vizsgáit lehetőleg megelőzzék: felkéretnek egyszersmindenkorra az egyházmegyei látogató küldöttségek, hogy azon egyházakban, hol állami iskolák vannak, Május hó végével megjelenjenek. Azon esetre pedig, ha az állami iskolákban az általános vizsga

Május hó vége előtt tartatnék meg, vagy: uttasíttatnak a vallástanító lelkészek, miszerint e körülményről az esperesi hivatalt értesítsék, hogy az egyházmegyei látogató küldöttség, vagy, ha ez még el nem indulhatna, egy ad hoc küldöttség, a vallástani vizsga megtartására, az általános vizsga előtt kiküldhető legyen. —

Ezen határozat a kir. tanfelügyelőséggel, valamint minden állami iskola gondnoksági elnökével, jegyzőkönyvi kivonaton közölni rendeltetik.

87. Papolczy Zoltán apai lelkész az iránt kérelmez, hogy miután az egyházkerületi közgyűlés nem tárgyalta egyházmegyénk közgyűlésének 149—1901 sz. a. hozott határozatát, melyben az erdődi f. egyház részére, romladozó épületei kijavítására azonnali sürgős segély, — s e jövedelmi forrásokkal nem rendelkező szegény egyház fenmaradhatása céljából pedig évi állandó és rendszeres segélyezés kérelmeztetett — keresse meg közgyűlésünk és kérje fel az egyházkerületi közgyűlést jelzett egyházmegyei határozat méltányos tárgyalására.

Egyházmegyénk közgyűlése a Papolczy Zoltán beadványának felterjesztésével, valamint a fényes multu, de segélyezés hiányában bizonytalan jövőjű erdődi egyház azonnali és évi állandó, rendszeres segélyeztetése szükségességének kiemelésével, teljes tisztelettel felkéri a főt. egyházkerületi közgyűlést: miszerint a 149—1901 sz. a. hozott egyházmegyei határozatot tárgyalni s az abban kifejtett indokokból és czélokra az erdődi fiók egyházat segélyezni kegyeskedjék. —

88. Olvastatott a számvizsgáló bizottságnak Patóházán 1902. szept. 16-án tartott gyűlésében felvett következő jegyzőkönyvi száma:

1-ső szám. Bizottságunk első sorban az e. m. könyvtárnak számadását vizsgálta meg s azt 119 K. 92 f. bevétellel, 118 K. 05 f. kiadással, 1 K. 87 f. pénzmaradvánnyal teljesen rendben levőnek találta, e. m. könyvtárnoknak elismerését fejezi ki s a számadás terhe alól felmentendőnek véleményezi. Megjegyeztetik, miszerint a bevételben mult évi pénztár maradvány 6 K. 92 f., tagdíjakból 114 K. folyt be. Hátralék 83 K., a melyben Papolczy Károly 11 K. 10 fillérrel, Melegh Albert 38 K. 90 fillérrel szerepelnek s a többszörös fizetési sürgetést

figyelembe sem veszik, épen azért velök szemben a legszigorubb behajtási intézkedéseket indítványozza bizottságunk. Tóth Mór b. elnök, Tóth Dániel, Kálmán Sándor, Sinka Lajos, Ferenczy Imre biz. jegyző.

Egyházmegyénk közgyűlése a bizottság jelentése alapján a feltüntetett könyvtári számadási eredményeket tudomásul veszi s a számadás terhe alól Sátor Dávid könyvtárnokot — elismerésének kifejezése mellett, a szokott fentartással — felmenti. Papoleczy Károly és Melegh Albert hátralékai irányában a peres eljárást elrendeli s foganatosításával egyh.-megyei ügyészt megbizza.

89. Olvastatott ugyanazon bizottság ugyanott és ugyanakkor kelt következő j.-könyvi száma:

2. sz. Folytatólagosan komoly vizsgálat tárgyává tettük az e. m. közpénztárnok számadását s a következő észrevételeinket terjesztjük elő: rendszeres napló hiányában — a mely csak f. év jan. 1-sején volt megkezdhető — a számadás megvizsgálása nagy nehézségekkel jár, de ez a jövő évre már elkerülhető leend. A számadásban az egyes tételek — lehetőleg összevonás nélkül megjelölendők. Az 5, 6, 7, 8, 9, 11, 12 sz. tételeknél 21 k. 30 fillérrel többet adott ki pénztárnok, mint amennyit bevett. Tudjuk ugyan, hogy e többlet később visszatérül, mindazonáltal már csak azért is kifogásoljuk, mert a számadást zavarja, sőt a jövő évi számadást is zavarni fogja. Nagy Elek 20 kor. nyugtája hiányzott, valamint két ellennyugta is. Mult évi pénztármaradvány 1742 K. 33 f. Bevétel 4207 K. 04 f. Kiadás 2622 K. 90 f. Pénztármaradvány 1584 K. 14 f. Vagyoni állás főösszege 10,348 K. 53 f. Hátralék 983 K. 58 f. Ajánlatba hozzuk, hogy a leendő napló egy bekötött könyvben vezettessék, hogy a számadások több évről is áttekinthetők legyenek. Általában felemlítjük mindkét pénztárra nézve a tavalyi számadások hiányát, a mi miatt munkánk pontos nem is lehetett. Okvetlenül kérünk intézkedést arra nézve, hogy az előző számadások kellő időben kezeinknél legyenek. Újlag hangsúlyozzuk az egyh.-megye mult évi végzését, hogy a régi kölcsönök betáblázandók s új kölcsön is csak így adható. Praeciz megállapítást kérünk arra nézve is, hogy a kölcsön kiutalása és megszavazására ki voltaképpen jogosult? Felemlítjük a nagymérvű hátralékokat, a melyek évenként kitüntetve nincsenek. Anyagi felelősség terheli pénztárnokot, hogy n. Melegh Dániel

örökösei és Gál Péter ellen — noha neki meghagyva volt — a pert meg nem indította. Kovács Zsigmond tartozása fejében a nyilatkozat nem fogadható el, nyilatkozók perlés terhe alatt fizessék ki az összeget. — Kelt mint fent Tóth Mór b. elnök, Tóth Dániel, Kálmán Sándor, Sinka Lajos, Ferenczy Imre biz. jegyző.

Egyházmegyénk közgyűlése a bizottság jelentése alapján, midőn a számadás eredményét tudomásul veszi s Molnár Lajos közpénztárnokot a szokott fenntartással a számadás terhe alól felmenti: egyszersmind a bizottság által tett megjegyzésekre és indítványokra vonatkozólag a következő határozatokat hozza, melyek pénztárnok által szigoruan s anyagi felelősség terhe alatt betartandók és foganatosítandók:

1. A számadásban az egyes tételek összevonás nélkül részletesen, illetve egyenként megnevezendők; egy másik főrovatban azonban az egynemű tételek összesítve is kimutatandók, vagyis csoportosítandók s ez értelemben és általánosságban is a számadás a modern követelményeknek megfelelőleg vezetendő, a végén pedig mérleg alkalmazandó, hogy a pénztár évi növekedése megtudható legyen.

2. A bizottság j.-könyvében jelzett több kiadás jövőre elkerülendő s pénztárnok csak annyit számoljon el a kiadásban a mennyit tényleg azon évben bevett.

3. Nagy Elek 20 K.-ról szóló nyugtája, valamint a két ellennyugta utánpótlendő s biz. elnökének bemutatandó.

4. A napló egy bekötött könyvben vezettessék, hogy több évi számadás áttekinthető legyen, az előző számadások pedig a vizsgálat előtt kellő időben a bizottság tagjainak áttekintés és tanulmányozás végett megküldessenek.

5. Ujlag és felelősség terhe alatt utasítatik Molnár Lajos közpénztárnok, hogy a régi kötvényeket haladéktalanul tábláztassa be, új kölcsönök pedig be-táblázás nélkül nem adhatók. *A kölcsönök megszavazása ezután a közpénztárnok ajánlatára a bizottság elnökének és tagjainak írásbeli hozzájárulásával történhetik,* mely irat mindenkor jegyzékbe veendő és megőrzendő.

6. A nagymérvű hátralékok ügyész közbejöttével behajtására Molnár Lajos pénztárnok utasittatik. Az anyagi felelősség kimondásával a Melegh Dániel örökösök és Gál Péter ellen a pert pénztárnok azonnal kezdesse meg.

7. Kovács Zsigmond tartozása fejében a nyilatkozat nem fogadtatván el, a tőke és járulékainak behajtása elrendeltetik, s ily értelembeni eljárásra pénztárnok szintén utasittatik.

90 Dr. Harcsár Géza egyhm. ügyész utasittatni kérte az esperesi hivatal által az amaci egyház előjáróságát, hogy az Erdődi József által adományozott s tényleg az egyház használatában levő, de telekkönyvileg az Erdődi örökösök nevén álló temetőföld átíratásához szükséges okmányokat, jelen gyűlésünkre annyival is inkább terjessze be, mert azon birtokért még most is az örökösök fizetik az adót, holott, ha az egyház nevén állana, mint temető, a törvény szerint adómentes lenne. — Az esperesi utasításra Kató Béla lelkész és Gulya Ferencz gondnok jelentették, miszerint az egyház a kérdéses 600 □-öl földterületet már régebben és többször akarta átíratni a maga nevére, de olyan formai akadályok merültek fel, melyek csak a helyszinén tartandó telekkönyvi kiigazítással lehetnek legyőzhetőek. Minthogy pedig ennek az ideje közel van: — épen ügyvédi tanácsra — ez időt bevárni kívánja az egyház. Különben semmi veszély nem forog fen, mert közjegyzői okmányok igazolják az egyház tulajdonjogát.

A mennyiben a késedelemből könnyen veszély származhatnék az egyházra nézve: utasittatik az előjáróság, hogy a kérdéses birtok ajándékozására vonatkozó szerződést a felekkel azonnal kösse meg s annak alapján az átíratást még a telekkönyvi betétszerkesztés előtt foganatosíttassa.

91. Olvastatott gróf Tisza István 1902. Ápril havában Budapesten kelt levele, melyben a maga és a gyászoló család nevében is hálás köszönetet mond egyházmegyénknek a nh. boldogult atyja Tisza Kálmán elhunytá felett kifejezett részvétért. Tudomásul vétetik.

92 A máramaros-ugocsai egyházmegye esperese az egyházmegye határozatából kifolyólag az iránt keresi meg egyház-

megyénket, miszerint hasson oda, hogy legátust járató egyházaink a szigeti iskolánál ujonnan létesített intézményből teljesítsék e nemű szükségleteiket.

Egyházmegyénk közgyűlése utalva a megkeresésben is jelzett azon fontos missióra, melyet a szigeti iskola teljesít; továbbá arra, hogy a szigeti iskola mindig különös figyelemmel volt Szatmármegye lakosainak, különösen pedig ref. belhivatalnokainak gyermekeire s jó részt most is ezek istápolhatására kéri a legationális szükséglet onnan leendő ellátását: a kérelmet legátust járató egyházaink pártoló figyelmébe ajánlja.

93 A kis-paládi egyház lelkésze Nagy Elek, hivatkozva a f. évi 33 sz. egyhm. közgyűlési határozatra újabb panaszt emel az iránt, hogy a község előljárósága a régi temető bezárása és egy újabb temető nyitása tárgyában kelt határozatnak mai napig sem tett eleget, hanem e dolog érdemét indokolatlan huza-vonával elodázta.

Ezen hivatalos beadvány alapján annak előterjesztése mellett, hogy Kis-Palád község képviselő testületének f. év június 7-én tartott rendkívüli közgyűlésében hozott határozata az ügy sürgősségénél fogva, amennyiben annak tartalma csakis a kérdéses dolog elodázására irányul ezuttal figyelembe nem vehető, — megkeresi egyházmegyénk a szatmári járás főszolgabírói hivatalát, hogy a régi temető bezárása és a már kijelölt új temető helyiség megnyitása iránt a község előljáróságát záros határidő alatt utasítsa.

94. Olvastatott Nagy Lajos felsőbányai lelkésznek a presbyteriumban többször fenforgott s a tanítóval szemben a presbyterium által igényelt, de mindeddig vitásnak maradt hatáskör és rendelkezési jog kérdésének eldöntésére nézve egyházmegyénk irányító határozatát kérő következő előterjesztése:

1. Azon tanító, ki kizárólag csak tanítással foglalkozik, de nem énekvezér s csak lelkészt tartozik akadályoztatása esetén helyettesíteni, a nyári szünidő alatt rendelkezhetik-e szabadon idejével, mehet-e oda a hova akar a nélkül, hogy azt az egyháztanácsnak bejelentené, vagy elég-e ha elmenetelét, illetékes lelkészével tudatja?

2. Azon tanító, ki nem egyszersmind énekvezér is köte-

lezhető-é, hogy hétköznapiakon naponként templomba menjen, vagy elég-e, ha tanítványainak templomba meneteléről s ottani illedelmes viseletéről gondoskodik?

3. A tanító ott, hol az éneklő gyermekek különben is az énekvezér felügyelete alatt a karzaton vannak, kötelezhető-é, hogy vagy a nagyobb gyermekek mellé a karzatra menjen, vagy a kisebb tanítványaihoz a templom egyik félreeső szegletébe üljön, vagy helyt foglalhat-é ott, a hol neki jól esik, ott, a hol az őt inkább megillető helyen más hason állásu egyháztagok ülnek?

Egyházmegyénk közgyűlése — Pál apostol ezen intelmének figyelembe ajánlása mellett „ne legyetek foglalatosok hiába való beszédekben, melyek kérdéseket támasztanak inkább, hogy nem mint Istenben való épülést, mely hit által vagyon (I. Tim. I. 4.) — a következőket mondja ki:

1. Az első pont alatti kérdésre vonatkozólag: Az egyházi törv. 102 §-nak rendelkezése szerint teljesen elegendő, ha az illető tanító távozását a lelkésznek jelenti be, önként értetvén, hogy a nem kántortanító a vállalt kötelezettség általi korlátozás mellett szabadon rendelkezhetik a nagy szünidőről.

2. A mi a tanítónak mindennapi templomba menetelét illeti: erre nézve ott, hol több tanító van és a növendékeknek templomba meneteléről s ottani illedelmes viseletéről gondoskodás történt, a presbyterium által való köteleztetésről nem lehet szó. Mindazonáltal egyéni benső vallásos érzés s különösen egyházi hivatalnoknál a felnőttekre és növendékeire gyakorlandó jó hatás tekintete óhajtottá teszi, hogy a tanító is lehetőleg minden alkalommal menjen templomba.

3. Az ülés helyére vonatkozólag — a mennyiben az éneklő gyermekek a kántor felügyelete alatt vannak és ha a gyermekek helyes magaviselete a tanító mellettök ülését nem igényli — a tanító szabadsága nem korlátozható.

95. Szél György, Soltész Elemér, Ferenczy Imre és Papolczy Károly lelkészek betérjesztik jelentésüket az 1901—1902. évről az általuk gondozott missiói körökről a következőkben:

I. Szél György jelentése: Az avasi missiói kör területén

hitfeleink száma Felsőfaluban: 89. Avas-Ujfaluban: 3. Bikszádon: 5. Bujánházán: 1. Kányaházán: 6. Ráksán: 12. Rózsa-pallagon: 4. Terepen: 27. Turvékonyán: 10. Avas-ujvárosi hegyen: 50. Összesen: 207 a népszámlálás adatai szerint. — Isteni tiszteletet — mindenkor vasárnap d. e. vagy ünnep másodnapján — 12 izben tartottam és pedig, mint központon Felsőfaluban az áll. iskola helyiségében 11 izben összesen 244 résztvevővel, a 12-ik izben az ujvárosi hegyen nagyszámu hivek jelenlétében. Urvacsora a 3 nagy ünnepen osztatott Felsőfaluban. — A missió területén kereszteltem 4, temettem 1, urvacsorát vittem 1 izben. — A vallástanítást ez évben is Szőnyi Ilona áll. tanítónő végezte a f.-falusi iskolában. Tanított 9 ev. ref. vallásu gyermeket. Imaházi alap 2519 K. 21 f., mely csakis a kamatokkal növekszik. — A vallástanulásban jó előmenetelt tanusítottaknak jutalom könyveket, hitfeleink között pedig a „Koszoru“ tűzeteit és a „Téli Ujság“ egyes példányait osztogattam szét. Szerfelett kívánatos lenne az imaház megépítése, de segítyt sem a konventtől. sem a missiótól évek óta e célra nem nyervén, mitsem tudunk tenni.

II. Soltész Elemér jelentése: Született: Erdő-Szádán: 4. Borpatakon: 5. — Meghalt: Erdőszádán: 6. Borpatakon: 2. Fernezelyen: 1. Konfirmáltam Erdő-Szádán 3 gyermeket. — Borpatakról és Fernezelyről bejártak a hivek Nagy-Bányára a templomba. Erdő-Szádán 4 izben tartottam isteni tiszteletet urvacsora osztással összekötve. Urvacsorázók száma egy-egy izben: 18—25 közt volt. — Az iskolázás Erdő-Szádán rendben és igen jó eredménynyel folyt. — 1901. Szeptemberben beiratkozott 38 gyermek 5 osztályban. Ezek közzül ref. volt 8, a többi gör. kath. (17.) róm. kath. és izraelita, Tréger Béla tanító diszkrét szorgalommal működik s mindkét vizsgájával megvoltak elégedve a felső hatóság kiküldöttei. — Az új iskola és tanítói lak felépítésére, — melyhez gróf Dégenfeld Sándor főgondnok 1 hold telket ajándákozott — 4000 kor. töke segítyt kérünk. Ez év szept. 7-én kötelező egyházi adózás hozatott be s önkéntes ajánlatokból évi 42 K. adó vettetett ki 14 egyháztagra. Gr. Dégenfeld Sándor főgondnok ez évben is lakást és teljes ellátást adott a tanítónak 300 kor. értékben, ezenkívül a gyermekek közt, jobbára könyvekből álló, ajándékokat osztatott ki. — A borpataki községi iskolába 6 ref. gyermek járt. Vallást lelkész utasítása szerint a községi iskola tanítója tanította, ki a gör. kath. gyermekek vallástanításánál is a Kovács Lajos-féle Bibliai Történeteket használta. Egyes szülék használatára lelkész

a Morvay Ferencz-féle református kis kátét több példányban ajándékba adta. — Lelkek száma: Erdő-Szádán 53. Ferneze-lyen 13. Borpatak községileg N.-Bányához tartozik.

III. Ferenczy Imre jelentése. Szinfaluban egy asszony ki-tért a róm. cath. egyházba. Egy szinfalusi születésű krassói la-kos ifju pedig hozzánk tért. Körutat a körben két izben tettem a m. év késő őszen s a f. év késő tavaszán. Előző izben Szin-faluban jelzett nőt is capacitálva s a többi hiveket is felke-resve, kik a kitérésen felette megbotránkoztak. Utóbbi izben a gróf Károlyi család hitbizományi birtokát képező Zelestyén, hol a nagy urad. üveggyár tulnyomó német ajku cath. munkásai között két családot erősítettem a hitben s a hazafias magyar érzésben. — Rendes isteni tiszteletet Lippón tartottam egy odavaló birtokos házánál, hol az urvacsorát is kiszolgáltattam. Most 3 missióbeli tanköteles ref. gyermek elhelyezése vár reám Krassón. S bár a nehézség ebben a tekintetben nagy, de hi-szem, hogy az elhelyezés sikerülni fog. A missióbelieknek a M. Pr. Irodalmi Társaság népies kiadványait osztogatom, me-lyeket hitfeleink egyes esetekben előszóval átfordítva — azok még a más vallásuak és idegen nemzetiségűek érdeklődését is felköltötték. — Született 2, meghalt 1, eskettetett 1 vegyes pár. — Megjelenésemet örömmel veszik, de még mindig van maradványa azon a missióval egyidejű gyanakodásuknak, hogy „a pap nem járkal ingyen“ s hogy „ennek adószedés lesz a vége.“

IV. Papolczy Károly jelentése. Negyvenhárom éve már, hogy Szatmárhegynek és a filiáknak lelkésze vagyok, ez évben sokat gyengélkedtem. Kereszteltem 7 fiu és 9 leányt összesen 16-ot; meghalt 4 fi és 8 nő összesen 12. — Urvacsorát osz-tottam Erdődön 3-szor, Gyürüsön 1-szer, a gyarmati pusztán 1-szer. Áttért hozzánk 1 férfi. — Temettem 12 izben. Konfir-máltam 2 fiut és 3 leányt, kiket házamnál kosztoltam. — Se-gélyt kérek Erdődnek egy kis harangra, mellyel az isteni tisz-teleteket és temetéseket jelezni lehessen, melyre e nagy sváb városban szétszórtan élő hiveinkre való tekintetből oly nagy szükségünk volna.

Ezen jelentések helyeslőleg tudomásul vétetnek s a főt. egyházkerület útján a főt. és mélt. konventre felterjesztetni rendeltetnek.

96. Szél György avasujvárosi lelkész mint avasi missiói-lelkész a folyó évi 34 sz. alatt tárgyalt s Balogh József és tár-

sai avas-felsőfalusi lakosok által beadott kérelem és panaszukra érdemleges indokolt jelentését beterjeszti.

Egyházmegyénk közgyűlése jóváhagyólag tudomásul veszi lelkésznek indokolt jelentését.

Tudomásul veszi Avas-felsőfaluban aug. 12-én tartott egyházgyűlésben felvett jkönyvben foglalt és az ottani előljáróság által aláírt, az egyház vagyonáról annak elhelyezéséről szóló számadást, mely szerint az összes vagyon mai nap 1138 frt. 54 kr. kiadás 94 kr. tisztavagyon mely az avas-felsőfalusi fiókegyház törzsvagyonát képez 1138 frt. 60 kr. vagyis 2277 K. 20 fill. mely összeg kellő gyümölcsösztetés végett el van helyezve.

Örvendetes tudomásul vétetik hiveknek azon írásbeli nyilatkozata, hogy a missiói lelkész teendőit a leglelküismeretesebben teljesíti, s iránta teljes elismeréssel és nagyrabecsüléssel viseltetnek,

s midőn e fiókegyház komolyabb hivei a missiói lelkész ellen beadott panasz felett írásban megbotránkozásukat fojezték ki és azt rossz akaratú koholmányának nyilvánítják:

egyházmegyénk közgyűlése is Balogh József és társait komolyan figyelmezteti, hogy ezuttal ugyan nem él az egyh. törv. 301 §-ának 12. pontjában megállapított hamis vádaskodást megtorló jogával, de jövőre nézve hasonló esetben a legszigorubb polgári törvénykezés útján fog az illető alaptalanul bevádolt és a legnagyobb lelkiismeretességgel munkálkodó missiói lelkésznek elégtételt szerezni.

Végül tudomásul veszi egyházmegyénk közgyűlése azt is, hogy a templom azért nem építhető meg, mert még ahhoz a meglevő tőke nem elegendő.

97. A misztótfalusi egyházi előljáróság beterjeszti a lelkészitelen Kovács János kereskedő által épített bolthelyiségre vonatkozó haszonbérlet tárgyában kelt s a haszonbérletnek meghosszabbítását célzó f. évi 2 sz. alatt kelt egyháztanács határozatot jóváhagyás végett.

Miután a beterjesztett határozatban sem a bérleti idő tartama és annak lejáratára kitüntetve nincs, sem a bérlő által elfogadott s aláírt szerződés nem csatoltatott, az egyszerű és egyoldalú határozat érdemle-

ges intézkedés tárgyát nem képezhetvén: a fentebbi hiányok pótlására az egyháztanács utasíttatik.

98. Olvastatott főtiszt. Püspök urnak László Albert és társa könyvkereskedésének pártolására felhívó levele.

Mint olyan mely az egyes lelkeseknek is megküldetet tudomásul vétetik.

99. A nagy-hodosi egyház előjárósága a közalap segélyével foganatosítandó építkezésről szóló Jelentő Lap melléklésével az iránt kérelmez, hogy miután a halaszthatatlan iskolaépítésre a gyámintézettől 2000 kor. kölcsönt vett fel az egyház abban a reményben, hogy a kért és előjegyzett 2400 kor. tőke segélyt, ha ez évben nem is, de a jövő évben biztosan megkapja s így legfeljebb egy évi kamatot kell fizetnie új kölcsöne után, melyből az iskolát már fel is építette — egyházmegyénk közgyűlése a tőkesegélyt igénylő egyházakra elrendelt sorrend megállapításánál, az immár 3500 kor. adóssággal terhelt nagy-hodosi egyházat, mint első helyen és sürgősen segélyezendőt terjessze fel a főt. egyházkerületre.

Egyházmegyénk közgyűlése a kérelemhez képest, az abban felhozott s tényleg fenforgó körülmény folytán: teljes tisztelettel fel kéri a főt. egyházkerületi közgyűlés útján a főt. és mélt. konventet, hogy Nagy-Hodos egyházközséget első helyen és sürgősen kegyeskedjék az előjegyzett 2400 kor. közalapi tőkesegéllyel segélyezni.

100. Olvastatott a kis-paládi egyház előjáróságának kérelme, melyben engedélyt kér arra, hogy az egyház anyagi ügyeinek rendezése, és a követelt második iskola felépítése céljából az országos közalaphól 32 évi törlesztés mellett 4000 korona kölcsönt vehessen fel, az erre vonatkozó egyháztanácsi, és az azt helybenhagyó egyházközségi határozatokat beterjeszti.

Az egyháztanács, illetve közgyűlés határozata jóváhagyólag tudomásul vétetik és meleg pártolási javaslattal a 4000 kor. tőkesegély kiutalása végett az országos közalapi bizottsághoz felterjesztetni határoztatik.

101. Olvastatott a sárközi egyház közönségének kérelme, melyben Árpádkori ódon templomának kijavítási költségeire, még

1901. szept. 4-én benyújtott azon kérelmet ujitja meg, hogy az 1903. évre kilátásba helyezett 2000 korona tőkesegély részére ez uttal szavaztassék meg, illetve kérelme a Méltóságos Konventhez ajánlólag terjesztessék fel.

Folyamodó egyház indokainak teljes méltánylása mellett 2000 korona tőkesegély iránti kérelme mint elsősorban teljesítendő, egyházmegyénk közgyűlésének legmelegebb pártolásával terjesztetik fel a Méltóságos Konvent közalapi bizottságához, különösebben is kiemelvén az egyházmegye által jól ismert halaszt-hatatlan szükségét.

102. A lázári egyház hivatkozva arra, hogy már az 1899. évi konventre felterjesztette volt tőkesegély kérvényét s a konvent 150 frtra elő is jegyezte, hivatkozva arra, hogy összes épületei romladozók és elhagyatott állapotban vannak: temploma, iskolája, papi lakja s az összes mellék épületek jókarba hozására — a konventen levő kérvénye, valamint az ide mellékelt Jelentő Lap alapján 8000 korona tőkesegélyre kéri magát elsőhelyen ajánlatni.

Egyházmegyénk közgyűlése folyamodó egyház kérelmét azzal terjeszti fel a főt. egyházkerület útján a főt. és mélt. konventre, hogy nevezett egyházat fenforgó szükségei alapján 8000 koronával és pedig elsősorban segélyezni kegyeskedjék.

103. Az aranyos-medgyesi ev. ref. egyház hivatkozva arra, hogy az 1899 évi konventi jegyzőkönyv 256 lapján foglalt kimutatás szerint adósságtörlesztés céljából 50 frt évi járadékra, illetve 1000 frt tőkesegélyre jegyeztetett elő; hivatkozva arra, hogy még ma is 1550 frt = 3100 kor. adósság terheli az egyházat; hivatkozva végül arra, hogy ezenkívül is sok építkezési szükségek fedezése vár az egyházra — az iránt kérelmez, hogy közgyűlésünk az aranyos-medgyesi egyházat a fenti kilátásba helyezett 2000 kor. tőkesegély megnyerése céljából, mint elsőhelyen segélyezendőt ajánlani méltóztassék, felajánlván az egyház, hogy az $1\frac{1}{2}\%$ visszaképzési járulékot az évi 30 koronát fizetni fogja.

Egyházmegyénk közgyűlése a tényleg fenlevő adósság törlesztésére és egyéb szükséges építkezési szükségek fedezhetése céljából az aranyos-medgyesi egyházat, a konventnél levő tőkesegély kérvény alap-

ján az 1899-ben előjegyzett 2000 korona tőkesegélyre első sorban ajánlja a főt. egyházkerület útján a főt. konventnek.

104. Az erdőszádai ev. ref. leányegyház 1902 szept. 7-én tartott presbyteri gyűlésében 2-ik., közgyűlésében 3-ik sz. a. hozott végzésében elhatározta, hogy, miután a gr. Degenfeld Sándor főgondnok ur által tanítás céljára átengedett iskolaszoba az utóbbi időben szűknek bizonyult, s istenitisztelettartás helyéül sem volt használható; a tanítói lakás pedig, most itt majd amott adatott a mélt. gróf által a szükséghez vagyis ahoz képest, a mint a tanító nőtlen vagy nős volt — egy tanítói lakással egybekötött, istenitisztelel tartás helyéül is alkalmas iskola termet és tanítói lakást is épített. E célra mélt. gr. Degenfeld Sándor főgondnok ur — az egyház kértére — 1 hold földet ajánlott fel azon feltétellel, hogy az, az erdőszádai ev. ref. egyház tulajdonát képezze míg iskolát tart fen; ha azonban az erdőszádai ev. ref. iskola és ev. ref. tanítói állomás, mint olyan, bármi előre nem látható okból létezni megszűnnék: az adományozott telek az adományozóra, vagy utódaira vissza szálljon s a rajta levő épület a nagy-bányai egyházmegye, mint felettes hatóság közben jöttével, az adományozó vagy utódai által megváltható legyen. Az egyház Soltész János egyh. megyei építtető bizottsági elnökkel egy tervrajzot és költségvetést is készíttetett, melyet beterjeszt s mely szerint a tanítói lak- és iskola felépítése 4015 K. 60 fillérbe kerülne. Minthogy azonban az egyház teljesen vagyontalan, hivei is mindnyájan cselédek: a közalaphból kér 4000 kor. tőkesegélyt felajánlván az évi $1\frac{1}{2}\%$ visszaképzési összegnek fizetését. Kéri azért egyházmegyénk közgyűlését: hogy tőkesegélykérvényét pártoló ajánlattal terjessze fel illetékes helyre.

Egyházmegyénk közgyűlése örömmel vesz tudomást arról, hogy az erdőszádai leányegyház iskolát és tanítói lakot kíván építeni, az ide vonatkozó tervrajzot és költségvetést helybe hagyja s az azok szerinti építkezést engedélyezi.

Hálás elismeréssel emeli ki mélt. gróf Degenfeld Sándor egyházmegyei gondnok ur nemes áldozatkészségét, mely szerint az építendő iskola és tanítói lakás telkéül a Magyar Dombon a mellékelt tervrajzon foglalt területből 1 hold földet volt szives adományozni. A kikötött feltétel mellett az átvételt és az egyház ne-

vére leendő telekkönyvvezést az erdőszádai ev. ref. leányegyháznak engedélyezi, illetve annak fogantatására utasítja s erre a főt. egyházkerület engedélyét is kéri.

S végül a konventhez intézett kérvényt összes mellékleteivel együtt azzal a kérelemmel terjeszti fel egyházkerületünk útján a főt. és mélt. konventre, miszerint, tekintettel az abban kifejtett fontos hitfelekezeti és nemzetiségi érdekekre: az erdőszádai leányegyház részére a kért 4000 kor. tőkesegélyt elsősorban megszavazni és kiadni méltóztassék.

105. Az amaci egyházból lelkész és gondnok úgy az előjáróság, mint a közgyűlés megbízásából az iránt folyamodnak, hogy, miután Katona Ferenczné és Bátori Dánielné a 8 év óta a templomi ülések tekintetében fenállott szép rendet felforgatták az által, hogy tisztességes helyüket oda hagyták s most egyik, majd másik székbe erőszakolják be magokat a hivek nagy botrányoztatására — küldjön ki egyházmegyénk közgyűlése az amaci egyház kebelébe, a megzavart rend helyre állítása céljából egy erélyes küldöttséget, késznek nyilatkozván küldöttség nap- és fuvar díjját előre megküldeni, mert — mint írják — „a jórendért áldozattól sem szabad visszariadnunk.“

Egyházmegyénk közgyűlése a küldöttség kinevezésére vonatkozó kérelmet mellőzi és pedig azon okból, hogy ha valóban templomi botrány történt, az előjáróság annak megtorlását büntetőbirósági uton kérelmezheti.

106. Szabó József mint a görbedi egyház felügyelő lelkésze, beterjeszti a görbedi egyház hátralékos követeléseinek kimutatását.

A beterjesztett kimutatás az egyh. törv. 5 §, értelmében a közigazgatási végrehajtás folyamatba tétele végett a szatmári járás szolgabírói hivatalához át-tétetni határoztatik.

107. Az egri egyház közönsége kérelmez az iránt, hogy a községben működött tkvi betét szerkesztő bizottság azon hibás intézkedése, melyben a két iskolai belsőség, s a lelkész használatában levő papi kender föld a többi egyházi birtoktól elkülönítve „Iskola alap“ címen külön fejezet alá foglaltatott,

— a valóságnak és birtoklásnak megfelelőleg utólagosan javí-
tassék ki, s az erre vonatkozó egyháztanácsi jkvi határozatot
jóváhagyás végett beterjeszti.

Egyházmegyénk közgyűlése a beterjesztett egy-
háztanácsi határozatot kézséggel jóváhagyja s felsőbb
megerősítés végett. a Főtiszt. és Mélt. egyházke-
rületi közgyűléshez felterjeszteni határozza.

108. Olvastatott Ferenczy Imre közalapkezelő következő
jelentése:

Nagytiszteletű e. m. közgyűlés!

Az 1901. évi közalapkezelői jelentésemet a következőkben
van szerencsém előterjeszteni: az idevonatkozó ügyek rendes
és kifogástalan menetét, illetve a számadások s pénzkezelés
vagyis a számadás kifogástalan mivoltát az 1902. febr. 25-én
tartott s be is csatolt e. m. közalaphizottsági jkv., valamint a
szintén becsatolt s orsz. központilag „helyes“-nek talált s hi-
telesített „Főtabella“ másolat igazolják. Nagyobb megnyugvás
és tudomásvétel céljából, óhajtandó hogy azokat az illető egy-
házak iránt érdeklődők megtekintsék.

A jkvi és bizottsági megjegyzések közzül azonban hármat
vagyok bátor a ntiszteletű e. m. kegyes szine elé vinni s nagy-
becsű birálata alá bocsátani:

1. Egyes egyházak iveri oly rendetlenül vannak kiállítva,
s felszerelve — s itt kiemelem már most, hogy ez állítás csak
3—4 egyházra vonatkozik szószerinti értelemben — hogy azok-
nak kijavítása, 2 avagy háromszoros postai küldözgetés után
illetve azzal, esetenként egy avagy másfél napi munkába kerül.

2. Mikola már harmadizben van utasítva, hogy Galgóczy
Jenőné ellen — ki tisztán makacsságból fizetni absolute nem
akar — nt. Esperes ur útján is, a törvényes intézkedéseket
tegye meg, s ez nem történt meg.

3. A különben is állandó fogyatkozást mutató közalapi évi
járulékokat illetőleg pedig megjegyzi bizottságunk, hogy néhány
egyház előjárósága a járulékok apadását nem épen megfelelően
indokolja, sokakat „meghalt“ címen törölni kéri, nem is em-
litve azt, hogy vagyon avagy család hátrahagyása nélkül halt-
el? stb.

Mely jelentésem kapcsán állásomról való lemondásomat bejelentve s a belém helyezett nagybecsű bizodalmat hálásan megköszönve, mély tisztelettel vagyok Krassó, 1902. szept. 15.

A nagytiszteletű e. m. közgyűlésnek

alázatos szolgálja :

Ferenczy Imre,

e. m. közalap-kezelő.

Ezen jelentés jóváhagyólag tudomásul vétetik s Ferenczy Imre közalapkezelőnek buzgó működéséért elismerés nyilvánittatik.

A jelentésben kiemelt hibák elkerülése tekintetéből a kezelési szabályok rendelkezéseinek pontos betartására az illető előjáróságok utasíttatnak. Általában minden előjáróság felhivatik, hogy a törléseknél a legszigorubban és leglelkiismeretesebben járjanak el és a közalapi járulékok alászállását a szabályok alkalmazásával megakadályozni, sőt annak növekedését előmozdítani buzgólkodjanak.

Végül utasíttatik a mikolai egyház előjárósága, hogy a községi bíró útján erélyesen hajtassa be Galgóczy Jenőné tartozását, ha pedig ennek sikere nem lenne forduljon az esperesi hivatalhoz, hogy az annak behajtása iránt az alispáni hivatalt megkereshesse.

109. Olvastatott Soltész Elemér lelkésznek betérjesztett következő számadása :

Nagytiszteletű egyházmegyei közgyűlés !

Az egyházmegye történetére vonatkozó számadásomat a következőkben van szerencsém betérjeszteni :

1. A 300 nyomtatott példányból a [n.-bányai egyházmegye következő egyházainak, u. m. : 1. Kak-Szent-Márton. 2. Uszka. 3. M.-Liget. 4. K.-Palád. 5. K.-Hodos. 6. N.-Hodos. 7. Rozsály. 8. Méhtelek. 9. Garbold. 10. Szárazberek. 11. Felsőbánya. 12. Ar.-Medgyes. 13. Ombod. 14. Sz.-Váralja. 15. Mikola. 16. N.-Palád. 17. Av.-Ujváros. 18. Adorján. 19. Amacz. 20. Apa. 21. Av.-Vámfalu. 22. Batiz. 23. Egri. 24. Hirip. 25. Homok. 26. Kis-Koles. 27. K.-Peleske. 28. K.-Remete. 29. Krassó. 30. Lázári. 31. Misztótfalu. 32. Nagy-Koles. 33. Patóháza. 34. Pettyén. 35. Sárköz. 36. Szamos-Kóród. 37. Szatmárhegy. 38. Tiszta-

Berek. 39. Udvari. 40. Nagy-Bánya. (Nem küldetett Sárköz-Ujlakra és Józsefházára) elküldetett összesen . 40 példány.

Egyeseknek (Magyar-Szó, Prot. Szemle, Soltész Jánosnak szerzői) tiszteletpéldány 3 példány.

Egyeseknek megrendelésre á 5 kor. . 14 „

összesen kiadatott . 57 „

Tehát rendelkezésre áll még 243 példány.

2. Az elküldött példányok árát megfizették a) egyházak:

1. Kak-Sz.-Márton. 2. Uszka. 3. M.-Liget. 4. K.-Palád. 5. K.-Hodos. 6. N.-Hodos. 7. Rozsály. 8. Méhtelek. 9. Garbolcz. 10. Szárazberek. 11. Felsőbánya. 12. Ar.-medgyes. 13. Ombod. 14. Sz.-váralja. 15. Mikola. 16. Nagy-Palád. 17. Av.-Ujváros. 18. Lázári. 19. Misztótfalu. 20. Nagybánya. Összesen 20 egyház

á 5 K. . 100 K.

b) egyesek mind a 14-en . „ 5 K. . 70 K.

összesen . 170 K.

Nem fizettek még eddig a következő egyházak. u. m.:

1. Adorján. 2. Amac. 3. Apa. 4. Av.-Vámfalú. 5. Batiz. 6. Egri. 7. Hirip. 8. Homok. 9. Kis-Koles. 10. K.-Peleske. 11. K.-Remete. 12. N.-Koles. 13. Patóháza. 13. Pettyén. 15. Sárköz. 16. Sz.-Kóród. 17. Szatmárhegy. 18 T.-Berek. 19. Udvari, 20. Krassó, összesen 20 egyház.

1. Kiadások:

Molnár Mihály könyvnyomtató számlájára

(nyomtatás, fűzés, stb.) . 822 K. — f.

VI/5. 320 db 2 filléres bélyeg értesítésekre 6 K. 40 f.

„ 34 iv erős csomagoló papir á 6 f. 2 K. — f.

VI/12 Magyar Szónak és Prot. Szemlének

küldött 2 tisz. példány portója á 30 f. — K. 60 f.

Összes kiadás 831 K. — f.

2. Bevételek:

A fentebb kimutatott 34 példány ára . 170 K. — f.

VII/3. Egyh.-m. pénztárnoktól kaptam . 600 K. — f.

Összes bevétel . 770 K. — f.

Tehát ha az összes bevételt — 770 K. — az összes kiadásból — 831 K. — levonjuk: az egyh.-m. pénztárából fizetendő még 61 korona.

Nagy-Bánya, 1902. szept. 22. — A nagy. egyh.-megyei közgyűlés

alázatos szolgája

Soltész Elemér,

ref. lelkész.

Ezen számadás helybenhagyólag tudomásul véte-
tik s Soltész Elemér a számadás terhe alól a szokott
fentartással folmentetik.

A közpénztárnok utasittatik, hogy azon egyházak-
tól, melyek még a könyv árát be nem fizették, azt
vegye be s annak idején számadásában számolja el.
A még fizetetlen nyomdai költséget a 61 koronát a
nyomdásznak, valamint az írói tisztelet díjat —
mely 400 koronában állapittatik meg — Soltész Já-
nosnak fizesse ki.

A meglevő példányok továbbra is Soltész Ele-
mérnél hagyatnak, megbizatván ő a példányok további
szétküldésével s a hozzá bejövendő áraknak közpénz-
tárnokhoz leendő eljuttatásával.

Kimondja közgyűlésünk, hogy a művet minden
kebelbeli anya- és leányegyház tartozik megszerezni,
miért is meg küldendő az mindazon anya- és leány-
egyházaknak, melyeknek még nem küldetett meg.

Elnökség felkéretik, hogy egyházmegyénk és
vármegyénkben lakó tehetősebb hitrokonainkat keres-
sék meg és ajánlják megvételre egyházmegyénk tör-
ténétét, mint a mely közelebbről érdekli ez egyház-
megye és vármegye közönségét.

Végül elismerését és köszönetét fejezi ki egyház-
megyénk közgyűlése Soltész Jánosnak fáradozásáért,
s odaadó lelkes buzgóságáért, mellyel az egyház-
megye történetét össze állította a művet meg írta, s
ekképen az adatokat a jövő számára biztosította s a
jelennek és jövőnek tanulságára közkincsé tette.

II0. Indítványoztatván, miszerint kerestessenek meg az ösz-
szes magyarországi ev. ref. és ág. ev. egyházmegyék elnökségei
és a közép- és a főiskolák igazgatóságai oly célból, hogy „A
nagybányai ev. ref. egyházmegye története“ című most megjelent
művet levél- és könyvtárak számára megrendelni sziveskedjenek :

Egyházmegyénk közgyűlése, az indítvány elfoga-
dásával, megbizza elnökséget, hogy keressék meg az
összes magyarországi ev. ref. és ág. ev. egyházme-
gyék elnökségeit és a közép- és főiskolák igazgatósá-
gait oly kérelemmel, miszerint, „A nagy-bányai ev.
ref. egyházmegye története“ c. művet, tekintettel an-
nak egyházi és iskolai szempontból általános közér-

dekü voltára, levél- és könyvtáraik számára megrendelni kegyeskedjenek. A könyv megrendelhető Soltész Elemér nagy-bányai ev. ref. lelkésznél 5 koronáért.

III. A Sárközi egyháznak Árpádkori ódon temploma megújítása céljából közalapi segélyért benyújtott folyamodványából egyházmegyei közgyűlés azon meggyőződést meritvén, miszerint a sárközi ev. ref. templom régiségénél fogva oly nevezetes műemlék, melynek megújítására országos segélyt igényelhet:

Felelősség terhe alatt és jelentéstétel kötelezettsége mellett utasítja a sárközi egyház előjáróságát, hogy mielőtt temploma javításához fogna jelentsen és sürgős kérelmet intézzen a Műemlékek Országos Bizottságához oly célból, hogy a roskadozó ódon templomát mielőbb vizsgálja meg s e műemléknek országos költségen leendő kijavítását eszközölje, vagy legalább államsegélylyel történő megújítását elősegítse, illetve arról gondoskodjék.

112 A krassói kör lelkészi értekezlete a 48 évi XX. t.-cz. életbeléptetésének és az egyházi adózás rendezésének kérdésével kapcsolatosan foglalkozván, sajnálatát fejezte ki a felett, hogy a hivatolt törvény életbeléptetésére vonatkozólag az ismeretes országgyűlési tárgyalás alkalmával nem történt egyéb, minthogy elhangzott egy pár beszéd és egy miniszteri pusztai ígéret; sőt reményteljes várakozását a mélt. konventnek e tárgyban hozott határozata se mindenben elégítette ki. Nem kívánja ugyan, értekezlet a szóbanforgó törvény betűszerinti megvalósítását: de óhajtja annak az egyházi adózás kérdésével kapcsolatban oly módon való életbeléptetését, hogy az egyházi adó az állami adónak 20%-át sehol meg ne haladja.

Ez alapon aztán egyöntetű adókules és egységes kezelés létesíttessék. A naturalék pénzértékre fordítván, a bellivatalnoki fizetések arányosíttassanak még pedig aképen, hogy korpótlék mellett, a lelkészi fizetés 2400, a tanítói 1200, a segédlelkészi szintén 1200 korona legyen. A nagyobb és népesebb egyházakban terhesebb elfoglaltság mellett szolgáló, vagy drágább városokban működő lelkészek a népesség arányában, illetve a viszonyokhoz mért fizetés pótlékot kapjanak.

A krassói kör megoldási módozatát egyetemes lelkész értekezlet helyesléssel magáévá teszi s az egyházmegyei gyűléshez terjeszti.

Egyházmegyénk közgyűlése több ízben foglalkozott ugyan már az 1848 évi XX. t.-cz. életbeléptetésének kérdésével; de mivel e nagy fontosságú ügy megoldva mai napig sincs, sőt mivel a megoldás módjára nézve sem a protestáns egyháznak, sem az államkormánynak megállapított tervezete sincs: helyesnek és időszerűnek tartja közgyűlésünk e kérdésnek nemcsak színen tartását, hanem a megoldás mikéntjét illető óhajának kifejezését is: épen azért a lelkészi értekezlet javaslatát azon módosítással, miszerint az egyházi adó az állami adónak 10%-át meg ne haladja, elfogadja s az egyházkerület útján a főt. és mélt. konventre felterjeszteni határozza.

113. Egyetemes lelkészi értekezlet arra kéri egyházmegyei közgyűlést, hogy mind a lelkészi, mind a világi főjegyzői állást a tanácsbírói tiszttől válassza el és külön-külön egyén által töltsse be, átaljában minden egyházmegyei tisztségre az 1900 évi 99 számú határozat szelleméhez képest más-más férfit alkalmazzon s midőn ezt határozattá emelni kéri, egyszersmind kéri azt is, hogy már a közelgő tisztujítás e határozat alapján ejtessék meg.

Egyházmegyei közgyűlésünk úgy az egyházi, mint a világi főjegyzői, nemkülönben az ügyészi és közpénztárnoki tisztségeket a tanácsbírói állásoktól elválasztja s egyuttal kimondja, hogy már a most következő tisztujítás e határozat alapján ejtendő meg.

114. Egyetemes lelkészi értekezlet Bottyán Pál indítványára felkérni kívánja a vallás- és közokt.-ügyi minisztert, hogy a házasságkötésről szóló tanusítványba a felek születési évét, helyét, a gyermekek vallásáról tett esetleges intézkedést is irassa be az állami anyakönyvvezetők által.

Minthogy a jelzett adatokra a hitfelekezeteknek szüksége van: javaslatot egyházmegyei gyűlés elfogadja s a mélt. konventre felterjeszteni határozza.

115. Egyetemes lelkészi értekezlet szükségesnek tartja, hogy törvényben mondassék ki: mi módon? mennyi időre választatnak az egyházmegyék által a kerületi képviselők?

Közgyűlésünk a lelkész értekezlet kívánalmát

magáévá teszi és a főt. egyházkerület útján a zsinati előkészítő bizottsághoz fölterjeszti.

116. Egyházmegyei egyetemes lelkészi értekezlet szükségesnek tartja, miszerint a közelebb összeülendő zsinat egyházfegyelmi szabályzatot készítsen, mely tekintettel legyen az újabb egyházpolitikai törvények következtében előállott változott helyzetre és viszonyokra.

Közgyűlésünk a történelmi fejleményekkel és a kalvinizmussal számotvető, a mai idők szellemének és ref. egyházunk irányzatának megfelelő, mindenek felett Megváltónk tanításaival és az evangéliom lelkével egyező egyházfegyelem, illetve egyházfegyelmi szabályok létesítését a maga részéről is óhajtja, ilyennek készítését a közelgő zsinattól kéri és bizalommal várja.

117. Felmerült eset alkalmából kimondatni kéri a krassói lelkészi kör, hogy nemcsak a lelkészi díjlevelek értéke nem csonkítható, de a tanítói díjlevelek értéke se szállítható lejjebb.

Egyházmegyei közgyűlés e tárgyban általánosan kötelező törvény hozatalát látja szükségesnek, ugyan ezért ez ügyet a főt. kerület útján a zsinati előmunkálatokat készítő bizottság elé terjesztetni határozza.

118. Egyházmegyénk tavaszi gyűlésének 21. számú határozatából folyólag tanügyi bizottság beterjeszti az állami és községi iskolák hitoktatói részére készített vallástanítási tantervet. A munkálatot Sátor Dávid hitoktató lelkész, tanügyi bizottsági elnök készítette, tanügyi bizottság pontról, pontra megbirálta s meleg elismeréssel elfogadásra ajánlja.

Egyházmegyei közgyűlés a beterjesztett tantervet kiadja a vallástanító lelkészeknek észrevételeik megtétele végett.

119. Olvastatott tanügyi bizottság következő felterjesztése. A népiskolai statisztika céljára szolgáló „Gyűjtő iver” adatainak egybeállítása alkalmával minduntalan kitűnik, hogy a beküldött iver legnagyobb részben nem kellőképen vannak kiállítva, mert a bejegyzett adatok nem vágnak egybe, sőt több ízben ellenmondanak. E hiány oka részint abban keresendő,

hogy a kiállítók nem tanulmányozzák át a Gyűjtő iv utasítását, részint pedig abban találandó, hogy az utasítás nem elég világos. Az adatok pontossága és megbízhatósága céljából szükségesnek tartja tanügyi bizottság, a főt. egyh. kerületet a Gyűjtő-iv rovatainak egyszerűsítésére és minden pontjában világos utasítás szerkesztésére fölkérni.

Egyházmegyei közgyűlésünk tanügyi bizottság fölterjesztéséhez képest a főt. egyházkerületet fölkéri a népiskolai Gyűjtő ivok rovatainak egyszerűsítésére a hozzákapcsolt utasítás könnyen áttekinthetővé, teljesen világossá tételére.

120. Sátor Dávid tanügyi bizottsági elnök, megköszönvén a tanügyi bizottságnak és az egyházmegyének eddigi elismerő bizalmát, mind a tanügyi bizottsági elnökségről, mind a tanügyi bizottsági tagságról lemond.

Közgyűlésünk Sátor Dávid lelkész urat bizalmával továbbra is megtiszteli s kéri, hogy a jelzett állásokat ismert buzgalomával betölteni jövőre is szíveskedjék.

121. Papoleczy Károly lelkész jelenti, hogy az állami iskola Szatmárhegyen felállított s ő a tanfelügyelőség felszólítására a vallástanítást elvállalta és teljesíti is. — A kántori teendők végzésére Kovács József kinevezett áll. tanító, felekezetünk volt tanító-kántor-organistája ajánlkozott évi 400 kor. fizetésért. Vannak azonban a hivek között számosan, kik azt kívánják, hogy új kántor-organistatanítói állás szerveztessék 1000 kor. fizetéssel, mely a hivekre vettessék ki. Lelkész maga arra kéri közgyűlésünket, miszerint nyújtson segílyt abban, hogy oly egyént nyerhessenek, a ki facultatio mellett Sz.-Hegyen és a filiákban a lelkészi teendőket is végezhesse és urvacsorát is oszthasson.

Utasítatik az egyháztanács, hogy Kovács Józsefet egy évig — míg a városnál a kántorság kért javadalmazásának kérdése eldől — alkalmazza s vele a szerződést 400 kor. fizetéssel kösse meg. Azon esetben pedig, ha a város véglegesen rendezni fogja a kántor-kérdést: kérje az egyház a várostól a fenti 400 kor. megtérítését.

122. Azon ügyből kifolyólag, mely szerint Papoleczy Károly lelkész jelentette, hogy Szatmár-Hegyen az állami iskola felál-

littatott és a kántori teendők ideiglenes ellátása tekintetében tett előterjesztést:

Egyházmegyénk közgyűlése megkerestetni határozza Szatmár szab. kir. város tekintetes Tanácsát, illetve Közgyűlését oly kérelemmel, miszerint az oda 337—1899 főjegyzői sz. a. megküldött 104—1899 sz. egyházmegyei határozat tárgyában — mely szerint, az ott kifejtett indokok alapján a szatmárhegyi kántori fizetésnek a város által történendő fedezése kéretett; s mely iránti határozathozatal a városnál 37—1901 sz. egyházmegyei végzés közlésével meg is sürgettetett, mely sürgetésre a városi tanácstól 3556/1091. sz. a. azon válasz érkezett, hogy a szatmárhegyi ev. ref. egyház érdekei, a szerződés megkötésekor kellő figyelemben fognak részesíttetni — érdemleges határozatot hozni s arról egyházmegyénk espéresi hivatalát értesíteni sziveskedjék.

123. Tárgysorozat rendjén az egyházkerületi képviselők megválasztására hivatik fel a közgyűlés.

Tekintettel arra, miszerint az általános tisztujtás óhajtottá teszi a képviselők megválasztásának jövő gyűlésre való halasztását: a választás ez értelemben elhalasztatik s a jelenlegi képviselők egyházmegyénknek az őszi egyházkerületi gyűlésen leendő képviselőletével megbíznak.

124. Király Gyula mikolai lelkész fizetési hátralékának kimutatását behajtás végett beterjeszti.

A beterjesztett kimutatás pótlás végett az illetékes egyháztanácsnak visszaadatik oly utasítással, hogy mutassa ki a kivetett tartozások jogcímét, az esedékes év számát, a termények pénzértékét, az adósok jelenlegi pontos lakását, mely esetben a behajtás iránt — az esperesi hivatal által — a kellő lépések megfognak tétetni.

125. A méhteleki egyháztanács kérelme az iránt, hogy Nagy Ákos méhteleki lakos birtokos köteleztessék arra, hogy földjei után a belhivatalnoki fizetési levélben megállapított aránykules szerint járuljon az egyház terheihez.

Jelen kérelem érdemi elbírálása az egyháztanács

hatásköréhez — az egyháztanács határozatának végrehajtása a közigazg. hatóság jogköréhez tartozván, utasítatik az egyháztanács, hogy jogos követelésének érvényesítése iránt a törvényes lépéseket a kellő alakiságok betartása mellett tegye meg.

126. Olvastatott a méhteleti egyház előjáróságának panasza és kérelme az iránt, hogy Nagy Ákos méhteleti lakos és birtokos köteleztessék arra, miszerint úgy az egyház, mint a belhivatalnokok használatában levő földek megmunkálására és egyéb kötelezettségek teljesítésére ígás fogatát éppen úgy küldje ki, mint az egyháznak többi tagjai is teszik azt.

Jelen kérelem az egyháztanácsához — az egyházi törvény 27 §. értelmében leendő eljárás végett vizsztatetik.

127. Olvastatott a méhteleti egyháztanács kérelme az iránt, hogy határozatilag mondassék ki azon kötelezettség, miszerint azon méhteleti egyháztagok, akik az egyháztanács határozata ellenére a felvállalt aratási munkák teljesítésére meg nem jelentek, fejenként 2 kor. 50 fillér váltságot köteleztessenek fizetni.

Egyháztanács törvényben biztosított jogát ez ügyben emelje érvényre.

128. Olvastatott a mikolai egyháztanács által f. évi aug. 10-én tartott ülés j.-könyvének 3. sz. határozata, melyben kimondatik az, hogy miután az egyházi adót fizetők száma ijesztő módon apad, tehát a külbirtokosokra is vettessék ki a reájuk eső buza $\frac{1}{4}$ része, és az ezen elvi megállapodás alapján már is eszközölt kirovást jóváhagyni, illetve ezen intézkedést megerősíteni kérik.

Az egyháztanács eljárása jóváhagyatik, s az egyh. előjárósága utasítatik, hogy az egyh. törv. 247. §. utolsó bekezdésének rendelkezését figyelembe tartsa, jogos igényeit annak szellemében érvényesítse.

129. A jegyzőkönyv hitelesítésével:

Esperes ur elnöklete alatt, Böszörményi Zsigmond, Molnár Lajos, Sátor Dávid, Tóth Mór tanácsbírák és a jegyzők bizatnak meg.

130. Esperes elnök hivatkozva arra, hogy a tisztikar tör-

vényszerű tiz éves megbízatása lejárt: a maga, elnök-társa és az egész tisztkar állását az egyházmegye rendelkezésére bocsátja, megköszönve a bizalmat és támogatást, melyben az egyházmegye és közgyűlés részéről — a lefolyt 10 év alatt is — részesültek. Kéri közgyűlés intézkedését az új választás elrendelése iránt.

Majd Bottyán Pál lelkesz fejezi ki köszönetét az egész tisztkarnak és az elnökségnek az egyházmegye érdekében kifejtett hű és tevékeny munkásságukért s hosszas boldog életet kíván mindnyájuknak.

Egyházmegyénk közgyűlése, csatlakozva a Bottyán Pál által kifejezett elismerés és köszönet szavaihoz s a jó kívánathoz.

Tudomásul veszi az összes tisztkar lemondását, megbízván azt az új tisztkar megalakulásáig az ügyek vitelével. Az új választást elrendeli s felhívja a presbyteriumokat a szavazás megejtésére. A szavazatok beadásának határnapjául nov. 30-dikát tűzi ki, oly hozzáadással, hogy az esperesre adandó szavazatok egyhm. gondnokhoz, a gondnokra, a 10 tanácsbíróra, 2 fő- és 2 aljegyzőre, valamint a közpénztárnokra adandó szavazatok együtt egy külön íven szintén espereshez küldendők.

A szavazatbontó bizottság tagjaiul megválasztanak egyhm. gondnok elnöklete alatt: Balogh István, Böszörményi Zsigmond, Molnár Lajos, Helmecy József, Bottyán Pál, Ferency Imre, Papolecy Zoltán és Soltész Elemér. —

Végül esperes felhatalmaztátik, hogy ha egyik-másik állásra valaki általános többséget nem nyer: új szavazást rendeljen el egészen a végeredményig.

131 Esperes elnök jelenti, miszerint a közgyűlés tárgyai mind letárgyaltattak. Minek folytán, köszönetet mondva a tagoknak buzgó érdeklődésökért:

A közgyűlést az elnökség iránt érzett elismerés és jókívánatok nyilvánítása közben berekeszti.

Közigazgatási bírósági ügyek.

132. Nagy Károly vámfalu-i lelkész kérelme az iránt, hogy a községben megtartott tagosítási eljárás folytán az egyház, a lelkész érdekének biztosítására a földes urral megkötött, s a kir. t.-szék által is megerősített urbarialis egyességnek a legelő kiadása és a legeltetési jog gyakorlása szempontjából kellő érvény szereztessek, e célból az egyesség és telekkönyv másolatát beterjeszti.

Mielőtt ez ügyben érdemleges intézkedés tétetnék a kérelem és mellékletei egyházmegyénk ügyészenek véleményezés végett kiadatni határoztatik.

133. Olvastatott a mikolai egyháztanács f. évi aug. 10-én tartott ülésének 2 sz. j.-kvi kivonata, Hadady Gedeon és Békely Gyula ottani birtokosok terhére kirótt termény járulék megállapítása tárgyában.

A beterjesztett egyháztanácsi határozat közig. bíróságunk által indokainál fogva jóváhagyatik.

134. Tárgyaltatott Varga Gyula gondnok és társainak felbbezése a szamos-kőrödi egyház 1902 jul. 13-án tartott közgyűlésének azon határozata ellen, melyben a közgyűlés 17 szavazattal 9 ellenében nem fogadta el a presbytérium július 6-án tartott gyűlésének 4-ik számú egyhangulag hozott azon végzését, melyszerint kimondotta, hogy mindazon egyháztagok, kik földbirtokkal — tekintet nélkül a mennyiségre — s igavonó erővel birnak egyenlő arányban; azok pedig kik csak házzal, vagy azzal sem, de igavonó erővel birnak 1 □ méter belhivatalnoki fát tartoznak beszállítani.

Egyházmegyei bíróságunk, mint közigazgatási bi-

róság 1902 szept. 23-án Szinér-Váralján tartott gyűlésében **f** következő

ítéletet hozott:

A presbytérium határozata, tekintettel arra, hogy mind a gyakorlatnak, mind a méltányosságnak megfelelően, jóváhagyatik és megerősítetik.

135. Esperes elnök tárgyalásra kitüzi Szentpéteri Pál nevetlenfalui lelkész panaszos kérelmét, melyszerint ő a rozsályi hivek által lelkésszé elválasztatván, ezen állásában meg is erősített; azonban a hivek az előzetesen felajánlott anyagi javadalmazást kislelküleg visszavonták s ez indokból állásáról lemondását bejelenti. Egyidejűleg az utazással felmerült költségeit, isteni tisztelet tartásáért őt jogosan megillető tisztelet-díjját 20 koronában kéri megállapítani s annak fizetésére az egyházat kötelezni.

Egyházmegyei bíróságunk, mint közigazgatási bíróság 1902. szept. 23-án Szinér-Váralján tartott gyűlésében a következő

végzést hozta:

A beadvány feleletre kiadatik az egyháztanácsnak, hogy mi alapon vonta vissza az előzetesen megajánlott anyagi javadalmazást? hogy jelentése alapján a további intézkedések megtehetőek legyenek.

136. Olvastatott a közgyűlés által 81 sz. a. közigazgatási bíróságunkhoz áttett következő ügy:

Molnár Lajos és Nagy Lajos egyh.-megyei látogatók jelentése T-Berekről: Elöljáróság panaszolja, hogy Szoboszlai Sándor birtokosnál az egyház tagjai az egyház javára még a múlt évben aratási közmunkát teljesítettek, s nevezett birtokos nemcsak a munka árával nem számolt el, sőt a munkát megváltott két egyháztagtól beszedett 3 kor. 60. fillért sem adta át gondnoknak. Azt is panaszolják, hogy Szoboszlai Sándor a közmunka teljesítésére sem akar embert állítani, s így nem akar az egyházi teherviselésben osztozni.

végzés:

Az ügy megvizsgálása és lehető békés és sikeres elintézése küldöttség kinevezését igényelvén: a küldöttség tagjaiul meg választattak, Szabó József és Tóth Mór tanácsbírók jelentésök bevéartván.

Fegyelmi ügy.

137. Soltész Elemér nagy-bányai lelkész kérelmére indított fegyelmi ügyben a bíróság következőleg alakult meg:

Elnökök: Bencsik István esperes, gróf Dégenfeld Sándor egyházmegyei gondnok.

Szavazó bírák: Balogh István, Szél György, Molnár Lajos, Szeőke Barna, Helmeczy József és Tóth Mór.

Előadó: Helmeczy József.

Ügyész: Dr. Harcsár Géza.

Jegyző: Magoss Ferencz.

Felek idézve voltak s megjelentek.

Előadó az ügyet részletesen megismertetvén, miután felek meghallgattattak s az ügyész véleményét előterjesztette: a nagy-bányai ev. ref. egyházmegye fegyelmi bírósága Soltész Elemér nagy-bányai ev. ref. lelkész által önmaga ellen folyamatba tetetni kért fegyelmi ügyben a vizsgálat megtartása után, a mai nap tartott rendes fegyelmi bírósági ülésben a következő határozatot hozta:

végzés:

A folyamatba tett fegyelmi eljárás, miután a Soltész Elemér kérvényében felhozott tények bírói eljárás megindítására sem voltak alkalmasak, fegyelmi vétség tényálladékának hiányából beszüntettetik s a felmerült 14 kor. vizsgálati költség az egyházmegyei közpénztárból kifizettetni rendeltetik.

Végzés indokai a következők:

Soltész Elemér lelkész, mikor a nagy-bányai egyháztanács ülésében Gálfi Pál egyháztanácsosnak lemondása tárgyalatott, arról szerzett tudomást, hogy Torday Imre egyháztanácsos közhelyen többek jelenlétében az ő lelkészi működését bírálat tárgyává tette s említésbe hozta, mintha Soltész Elemér lelkész hivatalos kötelességét elhanyagolná, helytelenül és rendetlenül teljesitené.

Az egyháztanács Torday Imrét nyilatkozatra híván fel, ez beadványában kifejtette, hogy ő a maga részéről helytelennek tartja és sérelmesnek tekintí, hogy lelkész a nagybányai ev. ref. egyházban meghonosodott s valláserkölcsei szempontból nagy fontossággal bíró és a hívők hitéletének fejlesztésére jótékonyan ható több ősi szokást kiküszöbölni akar; nevezetesen, hogy a betegeknek és haldoklóknak az urvacsoráját feladni vonakodik, temetéseken bucsuztatót mondani nem hajlandó s hogy a gyermekeket az Áldozócsütörtökön megtartani szokott konfirmációi vizsga alkalmával a vizsga után azonnal és együttesen nem részesíti a szent sákramentum jegyeiben s nem engedi meg, hogy ez alkalommal az Urasztalára és templomi székekre élővirágcsokrok helyeztessenek, valamint azt is jelezte, hogy lelkész egy esetet sem tudna megjelölni, hogy betegségben szenvedő hitsorsosát betegágyánál meglátogatta volna. Sérelmesnek tartotta azt is, hogy egyik hitsorsosunknak eltemetését megtagadta.

Ezen beadványában Torday Imre egyháztanácsos az ő egyéni nézetének adott kifejezést, panaszt azonban nem tett. De miután konkrét esetekre hivatkozott, Soltész Elemér papi reputációját látván megtámadva, az esperesi hivatalhoz intézett beadványában önmaga ellen kérte a fegyelmi eljárás elrendelését s abban Soltész Elemér lelkész elősmerte, hogy ő az urvacsoráját a betegeknek bármely időben, a mikor csak azok kívánják, a haldoklóknak pedig egyáltalában nem is hajlandó feladni. A gyermekeknek konfirmációkor vizsga után Áldozócsütörtökön nem osztott Urvacsorát.

Lelkészkedése első időszakában eleget tett ugyan még ezen régi szokásoknak; de azután mikor alkalma nyílt részben a szószékről, részben az egyháztanács üléseiben igyekezett a hiveket felvilágosítani arról, hogy eme szokás nem gyökeredzik az ev. ref. vallás tanaiban, sőt jó részben azzal s a hamisítatlan református öntudattal ellenkezik, mert a kálvinizmus nem tűri a külső czifraságokat s a betegeknek és haldoklóknak Urvacsorában való részesítése nem viselheti magán az utolsó kenet jellegét, szigoruan ragaszkodott lelkészi működésében a törvényben és egyházi liturgiában előírt szabályokhoz. Azt azonban állította, hogy akkor, a mikor az Urasztala az egész gyülekezet számára megvult terítve, illetve mikor annak kiosztását a hiveknek tudomására hozta, azt is kihirdette, hogy ha valamelyik betegségben szenvedő hitsorsos az urvacsorájával élni akar, azt a legnagyobb készséggel keresi fel. Állította, hogy

több nagy beteget látogatott meg s szerzett azoknak lelki vigasztalást. Kerekes Mihályt pedig azért nem temette el, mert özvegye őtet meggyanusította, azonban arról, hogy egyházi szertartással temessék el ő maga gondoskodott, írásbelileg engedélyt adván és egyidejűleg fel is kérvén a misztótfalusi lelkészt arra, hogy a gyászszertartást teljesítse.

A fegyelmi bíróság részben Torday Imrének a nagybányai egyháztanácshoz intézett beadványából, részben panaszttevő lelkész beadványából, részben a vizsgálati eljárás folyamán kihallgatott tanúk vallomásából azon tényállást állapította meg, hogy Nagybányán az ev. ref. egyház hívei között az egyház volt lelkészei a betegségben szenvedő egyháztagoknak az uri szent vacsorát saját magoknak, vagy hozzátartozóiknak kívánságára bármely időben kiszolgáltatták, hogy konfirmáció alkalmával a vizsga letétele után, Áldozócsütörtök ünneppén a gyermekek együttesen részesítettek a szent vacsorában s hogy Soltész Elemér lelkész megválasztása utáni első időszakban nem zárkózott el e régi szokások teljesítése elől; ma azonban azt fentartani tovább nem hajlandó. Megállapított azon tényállás is, hogy betegségben szenvedő híveit felkeresi, azokat lelki vigasztalásban részesíti s hogy az elhalt Kerekes Mihály eltemetésénél az egyházi szertartást végezni ő maga vonakodott ugyan, de helyettesítéséről s arról, hogy az elhunyt egyházi szertartással temetessék, a hozzátartozók beleegyezésével, kellő időben gondoskodott.

Ezen megállapított tényállás alapján a fegyelmi bíróság kimondandónak tartotta, hogy a panaszos esetek egyike sem alkalmas arra, miszerint azok alapján lelkész ellen kötelességszegés, vagy kötelesség pontatlan, helytelen teljesítése miatt a fegyelmi eljárás folytattassék: azért ezen eljárást fegyelmi vétség tényálladékának hiányából megszüntetni kellett.

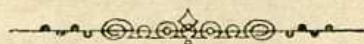
Megszüntetni kellett pedig azért is, mert Soltész Elemér ténykedésének elbírálására a bíróság előtt egyedül az egyházi törvények 111, 112, 118 301 §-ai lehettek irányadók.

Nem zárkozhatik el azonban a bíróság törvényes alapra fektetett végzésének meghozatala alkalmával annak kijelentésétől, hogy mindig jól eső örömmel és lelki megnyugvással venné tudomásul, ha a lelkipásztorok, egyházmegyénkben ősidóktól meghonosult s a ref. egyház alaptanaival, hitéletével egyáltalán ellentétben nem álló, de a protestáns hitbuzgóság, vallássság erősítésére, a hitélet emelésére jótékonyan ható, a felebaráti szeretet és egyháziasság ápolására irányuló olyan szoká-

sokat minő a nagybetegségben szenvedőknek az urvacsorájában bármikor való részesítése továbbra is épségben fentartassék; mert ezek többé nem fattyuhajtásai a református hitélet fájának, de azok régmúlt idők szokásaiból fejlődött olyan ágai, melyeket, ha nem is éles késsel, csak megérintünk: azokból vérző seb fakad; míg gondos kezek ápolása mellett ezek árnyékában a felebaráti szeretet, a békesség, egyetértés és együttérzés anyaszentegyházunk mindmegannyi éltető eleme talál nyugodt pihenőre.

Miután pedig Soltész Elemér ellen az eljárás megszüntetett s miután nem birna törvényes alappal, hogy a vizsgálati költségek fizetésére, magán panaszos hiányában, a hivatalból folyamatba tett ügyben, Soltész Elemér köteleztessék: a vizsgálati eljárás folyamán felmerült 14 korona költség kifizetésére az egyházmegyei közpénztárt kellett utasítani.

Ezen végzésről Soltész Elemér lelkész, a nagybányai egyháztanács és Torday Imre nagybányai egyháztanácsos írásban értesítendők.

Függelék.

A 61, 62, 64—2, 86—92, 94, 95, 98, 99, 102—105, 108—110, 121—123, 130, 131, 134, 136 számokat jegyzette Szabó József.

A 93, 96, 97, 100, 101, 106, 107, 124—128, 132, 133, 135 számokat Torday Imre.

A 63, 83—85, 111—120, 129, 137 számokat Magoss Ferencz.

Ezen jegyzőkönyv hitelesített

Szatmáron, 1902. október 15-én.

Szabó József,
egyhm. főjegyző.
Magoss Ferencz,
egyhm. aljegyző.

Bencsik István,
esperes.
Tóth Mór,
tanácsbíró.
Sátor Dávid,
Molnár Lajos.

Az egyházmegye bizottságai:

I. Tanügyi bizottság.

Elnök: Sátor Dávid.

1. Paládi kör: Nagy Elek, Miski Károly, Szoboszlay Sándor.
2. Mikolai kör: Magoss Ferencz, Kádár János, Sepsy Miklós.
3. Krassói kör: Ferenczy Imre, Sinka Lajos, Jakó Antal.
4. Apai kör: Hajdu Albert, Mák Lajos, Jakó Endre.
5. Bányai kör: Nagy Lajos, Imre Károly, Torday Imre.
6. Avasi kör: Sátor Dávid, Fábián István, Bajnóczy Géza.

II. Közalapi bizottság.

Elnök: Ferenczy Imre közalapkezelő. Tagok: Tóth Dániel, Jakó Antal, Vajda Mihály.

III. Számvizsgáló bizottság.

Elnök: Tóth Mór. Tagok: Tóth Dániel, Kálmán Sándor, Ferenczy Imre, Sinka Lajos.

IV. Építetű bizottság.

Elnök: Soltész János. Tagok: Tóth Mór, Tóth Dániel, Ferenczy Imre, Sinka Lajos.

V. Segélyosztó bizottság.

Elnök: Balogh István. Tagok: Sinka Lajos, Jakó Antal.

VI. Időszaki tanács 1903. tavaszig terjedő hatáskörrel.

Elnökök: Bencsik István, gróf Dégenfeld Sándor. Rendes tagok: Szél György, Sátor Dávid, Helmeczy József. Póttagok: Balogh István, Molnár Lajos, Torday Imre.

VII. Egyházkerületi képviselők 1903. tavaszig terjedő hatáskörrel.

Szél György, Torday Imre rendes, Molnár Lajos, Helmeczy József pótképviselők.

VIII. Gyámintézeti választmány.

Elnök: Molnár Lajos. Tagok: Szél György pénztárnok, Barkász Albert, Nagy Elek, Sátor Dávid jegyző.

IX. Egyházmegyei közpénztárnok: Molnár Lajos.

X. Egyházmegyei könyvtárnok: Sátor Dávid.

XI. Egyetemes lelkesz-értekezleti elnök: Soltész János.

Az egyes körök elnökei: Nagy-bányai: Szél György. Kras-sói: Soltész János. Szatmári: Hajdu Albert. Nagypaládi Ben-csik István.

XII. Országos gyámintézeti pénztárnok: Szél György,

XIII. Tanító testületi képviselők: Sinka Lajos tanítóegy-leti elnök, Hajdu Ambruzs.

Betűsoros tárgymutató.

A.

Állami iskolai vallástani tanterv kiadatik vallástanító lelkeseknek 118.

Állami iskolai vallástani vizsgák ideje 86.

Amaci iskola mulasztók 74.

Amaci temető telekkönyvi átíratása 90.

Amaci templomi botrány 105.

Ar.-medgyesi tőkesegély 103.

Av.-Felsőfalui templomalapról számadás 72.

Av.-vámfalui Lapos erdőbeli legelő illetőség 132.

Av.-vámfalui számadás felülvizsgálata 71.

Az 1848. XX. t.-cz. végrehajtásának mikéntje 112.

B.

Bellivatalnoki díjlevelek értékének csökkentése ne engedjék meg 117.

E.

Egri-i „Iskola alap“ hibás cím kijavítása 107.

Egyházkerületi képviselők időtartamának megállapítása 115.

Egyházkerületi képviselők megbízatása őszi gyűlésre 123.

Egyházfegyelmi szabályzat készítettessék 116.

Egyházmegyei tisztikar lemondása, új választás elrendelése 130.

Egyházmegyei összeférhetlen tisztségek 113.

Egyházmegye története megszerzése tárgyában megkeresés 110.

Egyházmegye történetének költségeiről számadás és elárúsítása iránti intézkedés 109.

- Erdőd segélyezésének megsürgetése 87.
 Erdő-szádai tanítói telek adományozás és tőkesegély ké-
 rés 104.
 Esperesi jelentés időközi változásokról és 40 kor. áll. se-
 gély odaitéléséről 69.
 Esperesi jelentés a törvényszerű egyházlátogatásról 70.

G. Gy.

- Görbedi egyházi hátralékok 106.
 Gyűlést megnyitó ima 61.
 Gyűlést megnyitó beszéd 62.
 Gyűléstagok igazolása 63.

II.

- Hadady Gedeon és társa felebbezése 133.
 Házassági tanusítvány pótlandó 114.

I.

- Jegyzőkönyvhitelesítő tagok 129.

K.

- Király Gyula fizetés hátraléka 124.
 Kis-kolcsi volt gondnok Nagy János sarju tartozása és a
 bál bemeneteli kötelezettségre vonatkozó határozat 76.
 Kis-paládi belhivatalnoki hátralékok 79.
 „ egyház templom alaptartozása 80.
 „ levéltári szekrény 78.
 „ üjtemető megnyitás 93.
 „ tőkesegély 100.
 Kossuth Lajos emléke 64.
 Közalapkezelő Ferenczy Imre számadása 108.
 Közalapi segélyért folyamodók 83.
 Közgyűlés berekesztése 131.
 Közpénztárnoki számadás megvizsgálása 89.
 Könyvtári számadás megvizsgálása 88.

L.

- László Albert kiadványainak ajánlása 98.
 Lázári tőkesegély 102.

M.

- M.-ligeti volt gondnok Kiss Gábor számoljon 77.

M.-szigetről a legáció ellátás ajánltatik. 92.
 Méhtelek Nagy Ákost adófizetésre köteleztetni kéri. 125.
 Méhtelek Nagy Ákost közmunka teljesítésre kötelezni kéri 126.
 Méhtelek a közmunka váltságot helybehagyatni kéri 127.
 Mikola külbirtokosok megadóztatása iránti kérelme 128.
 Missiói jelentések 95.
 Misztóthfalui bolthelyiség bérlete 97.

N.

Nagy-hodosi tőkesegély 99.
 Nagy Lajos f.-bányai lelkész kérdései presb. hatáskör tárgyában 94.
 Népiskolai statisztikai iverk egyszerűsítése 119.

R.

Ref. s. egylethez folyamodók 84.
 Rendkívüli államsegélyért kérelmezők 85.
 Rozsályi kiosztott lelkészi buzafizetés 82.

S. Sz.

Sárközi templomjavítási ügyben műemlékek bizottságához kérelem 111.
 Sárközi tőkesegély 101.
 Sátor Dávid lemondása a t. ü. biz. elnöki állásáról 120.
 Soltész Elemér vitás ügye 137.
 Sz.-kóródi levéltári szekrény 75.
 Sz.-kóródi presbiterium felebbezése fahordási ügyben 134.
 Szabó János emléke 65.
 Szabó Károly emléke 66.
 Sz.-hegyi iskolában fegyelmezés körüli eljárás 73.
 Sz.-hegyi kántorság ideiglenes ellátása 121.
 Sz.-hegyi kántori javadalm. ügyében város megkeresése 122.
 Szegedy Antal emléke 67.
 Szél György jelentése 34—902 em. végzés ügyében 96.
 Szentpétery Pál panaszos kérelme 135.
 Szoboszlai Sándor elleni panasz 81.
 Szoboszlai Sándor elleni panaszos ügyb. küldöttség 136.

T.

Tisza István gróf köszönő irata 91.

U.

Ujfalussy Miklós emléke 68.

